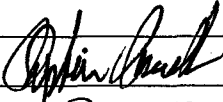

KI-notat nr.: 40/2009 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Rauma Energi AS/Herje kraftverk	
Fylke/kommune:	Møre og Romsdal/Rauma	
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:
Saksbehandler:	Marianne Bismo	Sign.:
Dato:	11 MAI 2009	
Vår ref.:	NVE 200600530/200700976-9 ki/mbi	
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken	

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til bygging av Herje kraftverk i Rauma kommune, Møre og Romsdal fylke

Innhold

Sammendrag.....	2
Søknad.....	4
Uttalelser til søknaden.....	5
Søkers kommentar til høringsuttalelsene.....	26
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader.....	46
NVEs vurdering.....	52
NVEs konklusjon.....	58

Sammendrag

Rauma Energi AS søker om konsesjon etter vannressursloven § 8 til å bygge et elvekraftverk i Herjeelva i Rauma kommune i Møre og Romsdal. Kraftverket er planlagt med inntak på kote 373 og kraftstasjon på kote 3. Rauma Energi AS søker videre om tillatelse til å regulere Herjevatnet for å øke kraftproduksjonen. Installert effekt blir på 4,5 MW og midlere årlig produksjon er beregnet til 17,5 GWh. Utbyggingen vil berøre en strekning på 2000 m av Herjeelva. Det var også opprinnelig omsøkt en overføring av Slemmeelva, men dette er senere frafalt.

Formålet med utbyggingen er å utnytte den lokale ressursen til å øke inntekt for søker. Prosjektet vil gi økt kraftproduksjon i en region som har underdekning.

Nedenfor følger en kort oppsummering av hovedpunktene i høringsuttalelsene. Det som gjelder overføringen av Slemmeelva i uttalelsene er ikke omtalt, da denne delen av planen ikke lenger er aktuell.

Rauma kommune er positiv til å utnytte Herjeelva til kraftproduksjon. Kommunen mener at regulering av Herjevatnet først kan tillates etter at grundigere undersøkelser omkring følgene av regulering på friluftsliv, natur/miljø og landskap er kartlagt.

Møre og Romsdal fylke stiller seg negativ til regulering av Herjevatnet. Fylket mener at inntaket bør flyttes ned til kote 350 av hensyn til friluftsinnteresser og råder til at det blir pålagt minstevannføring også om vinteren. Videre foreslår fylket at utløpet fra kraftstasjonen tilbakeføres til elva, da det er uheldig for anadrom fisk hvis avløpet går direkte i sjøen. Fylket setter som krav at det må være tilstrekkelig vann i elva til å forsyne Herje smoltanlegg.

Statens vegvesen har ingen merknader til utbygging, og påpeker at utbygging i området må vurderes ut fra bestemmelsene i vegloven når konkret søknad foreligger.

Istad Nett AS uttaler at eksisterende 22 kV nett har kapasitet til å ta imot den planlagte kraftproduksjonen.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal mener søknaden må avvises, idet vassdraget har store verdier. Dersom det blir gitt konsesjon, mener Naturvernforbundet at regulering av Herjevatnet vil være et alvorlig inngrep, og foreslår videre å trekke inntaket i Herjeelva ned til kote 350. Tilstrekkelig minstevannføring blir fremhevet som viktig for livet i og ved elva.

Naturvernforbundet i Rauma mener søknaden må avvises da Herjevassdraget i fagrapport for kartlegging av vassdragsverdiene i kommunen er plassert i rød sone. Videre vil utbygging medføre en uakseptabel reduksjon i INON-areal.

Sandnes og Holm Utmarkslag er "prinsipielt ikke imot" utbygging av Herjeelva og godtar en regulering av Herjevatnet innenfor den beskrevne reguleringsvannstand på LRV på kote 388,8 og HRV på kote 389,3.

Grunneiere v/Slemmeelva har ingen innvendinger mot utbygging av Herjeelva eller regulering av Herjevatnet.

Kirsti U. og Halvor Holm mener en utbygging som beskrevet i søknaden vil gå negativt ut over beitearealer som de bruker for storfe, og mener utbyggingen vil redusere muligheten for å drive turisme basert på urørt natur i området.

Oddlaug Herje Hovdenak, Gunnar Herje og Jon Herje er negative til utbygging av Herje kraftverk og mener en utbygging vil være negativ for friluftsliv og rekreasjon ved Herjevatnet og Herjeelva.

Elisabeth Herje Sogge uttaler at inntaket må plasseres så nær Storfossen som mulig for at det ikke skal være synlig fra hyttene og terrenget rundt.

Knut Herje har ikke noe imot en varsom utbygging av Herjeelva, men han ønsker samtidig at hans eget mikrokraftverk i Herjeelva skal kunne bestå. Herje trekker fram flere av verdiene som elva har, deriblant tilhold av fisk og oter, og bruk av området til friluftsliv. Han mener at Rauma kommunes begrunnelse for å flytte Herjevatnet fra rød til gul sone i vassdragsplanen – at vannet tidligere er regulert ved ”teppinga” – ikke er holdbar.

Reidun Herje Strømsøyen uttrykker bekymring for støy fra kraftverket. Strømsøyen mener friluftinteressene ved framtidig utbygging av hyttefelt ikke er tatt tilstrekkelig hensyn til i søknaden.

Gudrun Herje Langseth ønsker at en eventuell utbygging skal skje uten regulering av Herjevatnet, men hun er ”ikke generelt motstander av utbygging av Herjeelva”.

Bodil Vikhagen er negativ til regulering av Herjevatnet og ønsker at det blir vurdert alternative utbygginger hvor den naturlige vannføringen ovenfor fossen ikke blir berørt. Vikhagen mener at utbyggingen har flere samfunnsmessige ulemper enn fordeler.

Johan I. Friisvold mener Rauma Energi kun bør utnytte Herjeelvas nedbørfelt.

Jon Herje er imot utbygging. Han har bl.a. vist til omtale av saken i aviser, samt kommuneplan for Nyseter/Herjevatnområdet.

Knut Herje er av den mening at teppinga ikke kan betraktes som en regulering, som Rauma kommunes vassdragsplan tar utgangspunkt i.

NVE mener at Herje kraftverk kan være et positivt bidrag i lokal verdiskaping, og det vil gi økt kraftproduksjon i en region som har stort underskudd av kraft. Ulempene ved utbygging knytter seg først og fremst til landskapsmessige verdier og friluftsliv ved Herjevatnet. Videre er det knyttet rekreasjonsverdier til Herjeelva, særlig i øverste del. Stedegen og anadrom fisk i Herjeelva kan også bli påvirket av en utbygging.

NVE mener en regulering av Herjevatnet vil berøre allmenne interesser samtidig som fordelene i form av økt kraftproduksjon er begrenset. Bygging av Herje kraftverk med tilstrekkelig slipp av sesongtilpasset minstevannføring vil etter vårt syn opprettholde livsmiljøet for det biologiske mangfoldet i og langs elva, og noe av opplevelsesverdien på den berørte strekningen. God terrengmessig tilpasning og tilsåing av midlertidige inngrepsområder vil avbøte noe av de negative virkningene av en utbygging.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelser mener NVE at fordelene og nytten av tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser som blir berørt, slik at kravet i vannressursloven § 25 er tilfredsstillt. NVE gir på denne bakgrunn Rauma Energi AS tillatelse etter § 8 i vannressursloven til å bygge Herje kraftverk på de vilkår som følger vedlagt. Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

NVE mener at ulempen ved regulering av Herjevatnet er større enn fordelene i form av 1,7 GWh i produksjonsøkning. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt for denne delen av søknaden.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Rauma Energi AS, datert januar 2006:

”Rauma Energi AS planlegger å utnytte deler av fallet i Herjeelva til kraftproduksjon og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter lov av 24. november 2000 om vassdrag og grunnvann om tillatelse til:

- *Bygging av Herje kraftstasjon hovedsakelig i samsvar med framlagte planer, eventuelt med mindre endringer i den tekniske utførelsen.*
- *Regulering av Herjevatnet mellom LRV på kote 388,8 og HRV på kote 389,3*
- *Overføring av vatn fra Slemmeelva til Herjevatnet som beskrevet*

2. Etter lov av 29. juni 1990, nr. 50 om produksjon, omforming, omsetning og fordeling av energi om tillatelse til:

- *Å installere en generator på 4,5 MW med nødvendige elektrisk anlegg.*
- *Å installere nødvendig koplingsanlegg for nett-tilknytning.*
- *Anleggskonsesjon for 22 kV forbindelse fra kraftstasjonen og fram til eksisterende linje langs Romsdalsfjorden som passerer i nærheten av den planlagte kraftstasjonen.*

3. Etter lov av 13. mars 1981 om vern mot forurensning med mer om tillatelse til å gjennomføre tiltaket.

Det opplyses at det foreligger avtaler med berørte grunneiere som dokumenterer avtaler om overdragelse av alle rettigheter til fall og grunn som er nødvendig for å gjennomføre prosjektet.”

Fra utredningen av søknaden gjengir vi følgende:

Tabell 2.1 Oversikt over hoveddata for kraftverket (Herjeelva og Slemmeelva):

	Enhet	Herje kraftverk
<i>DATA FOR TILSIG</i>		
<i>Nedbørfelt</i>	<i>km²</i>	<i>14,0</i>
<i>Middelvassføring (1961 – 90)</i>	<i>m³/s</i>	<i>0,761</i>
<i>Alminnelig lavvassføring, samlet i begge berørte elver</i>	<i>m³/s</i>	<i>0,080</i>
<i>DATA FOR KRAFTVERKET</i>		
<i>Midlere fallhøyde, brutto</i>	<i>m</i>	<i>371,0</i>
<i>Midlere energiekvivalent</i>	<i>kWh/m³</i>	<i>0,845</i>
<i>Slukeevne, maks</i>	<i>m³/s</i>	<i>1,50</i>
<i>Slukeevne, min, antatt</i>	<i>m³/s</i>	<i>0,075</i>
<i>Installert effekt</i>	<i>MW</i>	<i>4,5</i>
<i>Brukstid</i>	<i>timer</i>	<i>3700</i>
<i>Magasinvolum i Herjevatnet</i>	<i>mill. m³</i>	<i>0,95</i>
<i>HRV</i>	<i>kote</i>	<i>389,3</i>
<i>LRV</i>	<i>kote</i>	<i>388,8</i>
<i>Nedgravd rør lengde</i>	<i>m</i>	<i>2000</i>
<i>diameter</i>	<i>m</i>	<i>0,8</i>
<i>Elvekote inntaksdam</i>	<i>kote</i>	<i>370,0</i>

<i>Kotehøyde kraftstasjon</i>	<i>kote</i>	<i>3,0</i>
<i>DATA FOR PRODUKSJON</i>		
<i>Produksjon, vinter (1/10 – 30/4)</i>	<i>GWh</i>	<i>7,2</i>
<i>Produksjon, sommer (1/5 – 30/9)</i>	<i>GWh</i>	<i>10,3</i>
<i>Produksjon, året</i>	<i>GWh</i>	<i>17,5</i>
<i>DATA FOR ØKONOMI</i>		
<i>Byggekostnad</i>	<i>mill. kr</i>	<i>35,8</i>
<i>Utbyggingspris</i>	<i>kr /kWh</i>	<i>2,05</i>

Uttalelser til søknaden

Saken har vært kunngjort i pressen og lagt ut til offentlig ettersyn i Rauma kommune. Videre er søknaden sendt på høring til kommunen, Møre og Romsdal fylke, berørte statlige organisasjoner og private interesseorganisasjoner. NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Rauma kommune fattet følgende vedtak enstemmig i formannskapet 04.07.2006:

”Rauma kommune har gjennom kommunedelplan for Vassdrag i Rauma vurdert forholdene omkring vassdraget som Rauma Energi ønsker å utnytte i Herje kraftverk. Overføring av vatn fra Geitbekken, Slemmeelva og Tverrelva er ikke i tråd med planen. Dette på bakgrunn av miljø og friluftslivsinteresser knyttet til Slemmemyrene.

Rauma kommune går i mot overføring av vann over Slemmemyrene.

Anlegg med kraftverk ved fjorden, rørgate opp lia og inntaksdam på kote 370 i Herjeelva ligger i grønn sone og kommunen er positiv til å utnytte vassdraget til kraftproduksjon.

Herjevatnet ligger i gul sone og vassdraget har tidligere vært regulert. Vassdragsplanen åpner opp for reguleringer av vassdrag i gul sone som tidligere har hatt reguleringsanlegg. Kommunen mener at en regulering av Herjevatnet først kan tillates når grundigere undersøkelser omkring følgene av dette foreligger. Virkningen på friluftsliv, natur/miljø og landskap ønskes bedre belyst.

Med dagens utløpssystem fra Herjevatnet øker vannstanden ved stor avrenning. Dette må det tas hensyn til ved utforming av en ny reguleringsdam slik at vannstanden aldri overstiger den bestemte maksimalvannstand. Utbygger bør vurdere bruk av naturstein i kombinasjon med betong for å dempe synsinntrykket av reguleringsdammen.

Kommunen ber NVE om å legge til grunn regelverket i den kommunale vassdragsplanen og forslagene til avbøtende tiltak fra Miljøfaglig utredning ved en eventuell konsesjon til Rauma Energi. Viser for øvrig til saksutredningen ovenfor.

Det må sikres en stabil vannføring til driften av Herje smoltanlegg.”

Fra saksutredningen refererer vi videre:

”Rauma kommune har i kommunestyremøte 27. juni vedtatt Vassdragsplan for elvene i Rauma kommune. Forhold knyttet til biologi, geologi/landskap, kulturminner, tekniske inngrep og friluftsliv i vassdragenes nedslagsfelt er vurdert og beskrevet i rapport fra Miljøfaglig utredning. Kommuneadministrasjon og politikere har i tillegg vektlagt allmenne interesser og vurdert vassdragenes kraftpotensiale opp mot verneinteresser. Planen er et detaljert tillegg til den mer generelle Miljø- og naturressursplan for Rauma kommune fra 1997.

I vassdragsplanen er elvene inndelt i grønn-, gul- og rød sone med tilhørende regelverk. Soneringen viser kommunens holdning til vannkraftutbygging i elvene. All vassdragsutbygging i Rauma kommune skal utføres på en slik måte at terrenginngrep blir minst mulig og de skal utbedres. I grønn sone er kommunen i utgangspunktet positiv til vassdragsutbygging, i gul sone må søker forvente at kommunen ovenfor NVE vil anbefale å kreve konsesjonsbehandling. Regelverket for gul sone gir åpning for reguleringsmagasin i "vann som også tidligere har hatt reguleringsanlegg". For konsesjonsfrie vassdrag i gul sone vil kommunen antagelig sette flere og strengere krav enn i grønn sone. Dette gjelder både for plandokumentet og krav i en eventuell byggegodkjenning. I rød sone er de allmenne interesser så store at kommunen på det sterkeste vil anbefale NVE å kreve konsesjonsbehandling. Kommunen er negativ til utbygging i rød sone og vil ovenfor utbygger og NVE signalisere en svært restriktiv holdning til arealbruksendring i disse vassdragene.

I Vassdragsplan for elvene i Rauma kommune er Slemmemyrene ovenfor kote 335 plassert i rød sone. Herjeelva fra Teppinga (utløpet av Herjevatnet) og ned til fjorden i grønn sone. Herjevatnet i gul sone.

I arealdelen for gjeldende kommuneplan, er Herjeelva og vestre del av Herjevatnet i Landbruk-, Natur- og Friluftsområde (LNF) sone 4. Kraftstasjonen er planlagt innenfor byggeforbudssonen langs sjø etter Plan- og bygningsloven. Østre del av Herjevatnet er i LNF-sone 3. Området Nysætra/Herjevatnet er et populært friluftsområde hvor det er økende interesse for hyttebygging fra innbyggere i Rauma kommune og andre kommuner. Det er under utarbeidelse en reguleringsplan for hyttefelt i området Nysætra/Herjevatnet. Reguleringsbestemmelsene foreslår soneendringer slik at arealet mellom Herjeelva og Åfarnesnakken blir sone 3. Øvre del av rørgate, inntaksdam og hele Herjevatnet kommer da i sone 3. Nordre deler av Slemmemyrene er i sone 3, søndre del er i sone 2. I konsesjonssøknaden er det under punkt 2.6.4 feil opplysninger om LNF-soner i området.

I Kommunedelplan for kulturminner (1995) er det ikke registreringer som blir berørt av utbyggingsplanene.

Teppinga i utløpet av Herjevatnet er en gammel reguleringsinnretning som viser at vatnet har vært regulert. Inntil for få år siden fantes en gammel bunnstokk av furu i Teppinga. Den var nok en del av et damsystem som sikret vatn til sager og kvernhus. I 1986 ble Herje mølle nedlagt og reguleringen av Herjevatnet opphørte.

I 2004 fikk kommunen en rapport om biologisk mangfold i Rauma. Et større myrområde fra Slemmesetrene i øst til Herjeelva og Myrsetsetra i vest er registrert som "inntakt høgmyr, rikmyr" med verdsetting "svært viktig". Konsesjonssøknadens planer om å overføre vatn i fra Slemmeelva til Herjevatnet vil berøre dette myrområdet.

I Naturatlas for Møre og Romsdal er det registrert et hjorteviltområde av "regional-, nasjonal- eller internasjonal verdi" i lia ovenfor Herje. For friluftsliv er det registrert et "regionalt/nasjonalt friluftsområde" som dekker Herjevatnet og nord-vestover rundt Myrsetsetra. Ikke registrerte områder innen naturvern.

Etter Fylkesdelplan for inngrepsfrie naturområder går grensa for "inngrepsfrie naturområder 1-3 km fra tekniske inngrep" rett vest for Litlevatnet og øst for traktorvegen opp fra gårdene på Holm. Sør-øst for Herjevatnet er det et mindre areal med "inngrepsfrie naturområder 3-5 km fra tekniske inngrep". Regulering av Herjevatnet og overføring av Slemmeelva vil redusere arealet med "inngrepsfrie naturområder 1-3 km fra tekniske inngrep" og helt fjerne området med "inngrepsfrie naturområder 3-5 km fra tekniske inngrep".

Konsesjonssøker opplyser at fallrettigheter og rettigheter til all nødvendig grunn for å bygge anlegget er på Rauma kommune/Rauma Energis hånd. Grunneierne på Slemmen er uenige i dette og hevder fallrettene ikke er skilt fra gårdene. Det har vært oppslag i media om dette. Grunneierne har egne planer om å bygge ut vassdraget fra kote 335 og hevder det vil gi samfunnet større tilgang på energi.

Konsesjonssøknaden skisserer vegbygging langs rørgate opp til inntaksdam. I punkt 2.6.1 Arealbruk står det at tilløpsrøret "blir i det vesentlige nedgravd og overdekket. Arealet inklusiv veien kan derfor til en viss grad tilbakeføres til tidligere bruk". Annen vegframføring til inntaksdam er ikke skissert. Det er ikke opplyst om det under drift av anlegget er behov for maskinell fjerning av lausmasser i inntaksdammen. Reguleringsdam i Teppinga og inntakene på Slemmemyrene forutsettes bygd vegløst.

Herjeelva gir vatn til et anlegg som produserer smolt/settefisk for flere lokale elver. Det er knyttet noen viktige distriktsarbeidsplasser til anlegget.

I skogregistreringer fra 1997 er grensa for produktiv og drivbart skogareal i lia opp fra Herje satt til ca kote 310. Vernskoggrensa etter skogloven går på kote 300.

Vurdering:

Noen år frem i tid er det stor usikkerhet omkring tilgang på nok elektrisk kraft i Møre og Romsdal. Utbyggingen av Herjevassdraget vil gi et verdifullt bidrag av elektrisk kraft. For Rauma Energi er det et mål å utnytte lokale ressurser som de rår over i distriktet og dermed bedre oppdekkingen av kraft produsert i nærområdet. Utbyggingen vil gi ekstra inntekter til eieren som er Rauma kommune. Statlige myndigheter ønsker en økt satsning på fornybare energikilder.

Diverse planer og undersøkelser innen temaene friluftsliv, biologi og landskapsvurderinger dokumenterer verdier som blir sterkt berørt av kraftutbygging i vassdraget. Gjennom arbeidet med vassdragsplanen er det kommet inn uttalelser fra privatpersoner og organisasjoner som er mot utbyggingsplanene. Spesielt sterke er reaksjonene mot regulering av Herjevatnet og overføringene av vatn fra Slemmeelva. I rapporten fra Miljøfaglig utredning foreslås det noen avbøtende tiltak for å rette på dette. Blant annet slipp av stor nok minstevannføring i Herjeelva / oppsetting av hekkedasser (fossekall), unngå drenering av Slemmemyrene, unngå regulering av Herjevatnet, hvis regulering: jevn vannstand i Herjevatnet under hekkeperioden for storlom og smalest mulig anleggsbredde i rørtrasé (maks 15 m).

Områdene med størst friluftslivsinteresser er knyttet til områdene ovenfor planlagt inntaksdam. Rapporten fra Miljøfaglig utredning om landskap og friluftsliv skisserer en regulering på 1,3 m av Herjevatnet. Dette er antagelig et tidligere utbyggingsalternativ som nå ikke er aktuelt. Men det er dette alternativet det refereres til når konsulenten skriver at reguleringen er "det mest negative ledd i tiltaket". Konsulenten skriver videre at "Dammen i utløpet vil isolert sett ha mindre betydning, selv om denne må bli relativt lang i dette slake profilet".

Eierne av noen hytter omtrent på kote 350 rett vest for Herjeelva blir sterkt berørt av tiltaket slik det er planlagt. Inntaksdammen på kote 370 vil komme nært inn til Myrsetsetra. Ca 200 m fra sentrum seterstøl og 20 m lavere i terrenget. Fra inntaksdam og nedover lia blir den gamle setervegen fra Herje berørt av rørgatetraseen.

Konsesjonssøknaden belyser ikke hvordan regulering av Herjevatnet vil virke inn på fiskebestanden i Herjevatnet. Teksten i pkt 2.6.1 omkring neddemt areal er uklar. Midlere terrenghelning langs vatnet oppgis til 1:7, det samme som midlere terrenghelning på rørgaten mellom inntaksdam og kraftverk. I samme punktet opplyses det at selv med bygging av ny

reguleringsdam og 0,3 m oppdemming fra normalvannstanden, så vil ikke større arealer stå under vatn i flomsituasjoner enn hva det gjør uten ny dam. Reguleringens innvirkning på fiskebestanden og areal under vatn i flomsituasjoner etter regulering bør belyses nærmere.

Overføringsanlegg for vatn fra Slemmemyrene og regulering av Herjevatnet vil redusere inngrepsfrie naturområder etter Fylkesdelplan for inngrepsfrie naturområder. Rauma kommune har uttalt seg om fylkesdelplanen og bemerket: "Kommunen ser ellers planen som retningsgivende, og mener den kan bli et nyttig redskap i arbeidet med å trekke grenser mellom verne- og utbyggingsområder. Rauma kommune forventer at lokale vedtak blir respektert av Fylkeskommune og/eller Fylkesmann". I dette ligger det bl.a. en kritikk av metodikken som er brukt ved definisjonen av inngrepsfrie naturområder. Kun horisontalt målte avstander ligger til grunn og svært variert topografi blir ikke tatt hensyn til. I denne konkrete saken vil tiltak i det åpne myrlandskapet lett kunne ses fra lang avstand.

Av hensyn til produksjon av settefisk av lokal avstamming og distriktsarbeidsplasser, er det av stor betydning at settefiskanlegget blir sikret nok vatn til produksjonen."

Møre og Romsdal fylke har sendt uttalelse i brev av 04.07.2006:

"...

Miljøfaglege konsekvensar

Verknader på biologisk mangfold, landskap og friluftsliv er vurdert i egne rapportar vedlagt søknaden. Vi har ikkje miljøfaglege opplysningar om området ut over dette.

Rauma kommune vedtok den 27.06.06 ein kommunal vassdragsplan der ein ved ein gjennomgang av vassdraga i kommunen har forsøkt å avklare konfliktpotensialet i dei vassdraga som kan vere aktuelle for småkraftutbygging. Med bakgrunn i den miljøfaglege rapporten som ligg til grunn for vurderingane av dei enkelte vassdraga vart Herjevatnet vist som raud sone i den første høyringa av planen. Dvs. at kommunen signaliserte ei svært restriktiv haldning til arealbruksendringar i dette området. Ved andre gongs utlegging av planen vart denne sona endra frå raud til gul. Dvs. at restriksjonsnivået er senka, men at m.a. kommunen tilrår konsesjonsbehandling og at tiltaket ikkje skal innehalde nokon form for regulering, med unntak i vassdrag som har hatt tidlegare reguleringar. Vi kan ikkje sjå at denne endringa byggjer på nye miljøfaglege vurderingar av området og går derfor ut frå at den er tilpassa søknaden frå Rauma Energi om å få nytte Herjevatnet til kraftproduksjon.

Det vart også gjort endringar i det endelege vedtaket når det gjeld Slemmeelva der nedre del er flytta frå gul til grøn sone, medan øvre del er flytta frå gul til raud sone. Kommunens rapport over biologisk mangfold viser at øvre del av vassdraget med Slemmemyrane er del av det største samanhengande myrkomplekset i kommunen og klassifisert som svært viktig.

Det er registrert hekkande storlom i Herjevatnet. I Nasjonal raudliste for truga artar i Noreg 1998 (DN-rapport 1999-3) er begge lomartane ført opp som omsynskrevjande. Trugsmåla mot bestandane som er lista opp er vassdragsreguleringar, forstyrning frå ferdsel, friluftsliv, trafikk, støy og liknande, samt uregulert legal jakt (historisk). Vi har ikkje konkret og detaljert kunnskap om kva som har vore den/dei viktigaste faktoren/ane som har redusert bestandane i vårt fylke. Norsk Natur Informasjon har sidan år 2000 drive "Prosjekt Lom" der utgangspunktet har vore å granske situasjonen på Vestlandet og i Sør-Trøndelag. Dei foreløpige konklusjonane tyder på at bestanden av storlom generelt går faretrugande tilbake, medan smålombestanden kan ha ein svak framgang. Storlommen vel som regel reirplass heilt nede ved vatnet, og er derfor svært sårbar for heving av vasstanden frå isløysinga og framover våren/forsommaren så lenge den

ligg på egg. Det er eit nasjonalt ansvar å ta vare på denne sårbare arten og ei regulering av Herjevatnet må vegast opp mot dette. Ut frå eit miljøfagleg standpunkt vil vi derfor frårå regulering av vatnet. I det minste må ein setje krav til stabil vasstand i perioden frå isen går til tidlegast midten av juli månad.

INON/Inngrepsfrie naturområde

Den omsøkte utbygginga inneber at Geitbekken, Slemmelva og Tverrelva blir overført til Herjevatnet, samt ei mindre regulering av vatnet. Søknaden viser til at tiltaket vil medføre "noe reduksjon" i eksisterande soner av inngrepsfrie område. Etter vårt syn er dette å bagatellisere reduksjonen av INON-areal. Ei nærare kartstudie viser at tiltaket vil føre til ein reduksjon i registrerte inngrepsfrie naturområde sone 2 på over 9 km² og eit mindre inngrepsfritt område sone 1 vil forsvinne. Dersom ein ikkje overfører desse tre elvane blir reduksjonen på ca. 6 km². Ved også å la vere å regulere Herjevatnet blir reduksjonen ubetydeleg. Vi vil minne om at dette området er mellom dei områda som vart prioritert i Fylkesdelplan for Inngrepsfrie naturområde i Møre og Romsdal. Denne planen vart stadfesta av Miljøverndepartementet 10.04.01. I retningslinene heiter det m.a. at dei prioriterte områda er av "dei inngrepsfrie områda i fylket som ut frå regionale og nasjonale omsyn bør gjevast særleg prioritet når det gjeld skjerming mot inngrep"

(http://www.mrfylke.no/FDP_inngrepsfrie_natuomr%C3%A5de_Koe49X52327de.pdf).

Friluftsliv og landskap

Herjevatnet ligg sentralt innanfor eit landskapsområde med store kvalitetar. Området er mykje nytta til friluftsliv både sommar og vinter og det er mange hytter og naust i området rundt vatnet. Gjennom ein reguleringsplanprosess blir det no også lagt opp til ei vesentleg utviding av hyttebygginga i området. Ei kraftutbygging etter dei omsøkte planane vil etter vårt syn vere konfliktfylt både i forhold til dagens bruk av området og til etablering av fleire fritidsbustader, med den utvida bruk av området til friluftsliv som det vil medføre.

Det framgår av søknaden med tilhøyrande rapportar at reguleringa av Herjevatnet med 0,5 m representerar det mest negative ledd i tiltaket fordi dette vil tilsvare ei reguleringssone på 1,5 -2 m breidde i dei grunnaste partia nær utlaupet. Det blir også vist til at reguleringssona vil bli svært skjemmaende innanfor eit stort influensområde. Vi registrerar at tiltakshavar ikkje er heilt samd i denne vurderinga. Det kan derfor tyde på at konsekvensane av reguleringa ikkje er godt nok utgreidd. Det er m.a. ikkje gitt opplysningar om storleiken på betongterskelen som skal demme opp Herjevatnet. Før ein går vidare i behandlinga av søknaden bør ein derfor få klarlagt kva areal reguleringssona mellom LRV og HRV vil utgjere ved den omsøkte reguleringa og kva konsekvensar dette vil ha på naturmiljø, landskap og friluftsliv.

Inntaket vil bli liggande berre ca. 130 m frå næraste hytte på Myrsetsetra. Det er også planlagt veg fram til inntaket frå Nysetra, men denne er ikkje kartfesta i søknaden. Både den omsøkte plasseringa og veg forbi Myrsetsetra vil kunne virke negativt inn på friluftslivinteressene i området og særleg for dei som alt har etablert seg på Myrsetsetra. Ved å legge inntaket noko lenger ned, t.d. nedanfor kote 350, trur vi desse konfliktane kunne reduserast vesentleg.

Vassføring

Det er ikkje lagt opp til minstevassføring om vinteren. Det betyr at vassføringa om vinteren blir svært liten og periodar vil elva kanskje vere tørrlagt. Fossefall og eventuelt andre vassfugl er avhengig av ei viss minstevassføring i elva. Dette gjeld også vasslevande insekt og andre organismar som både fisk og fuglar lever av. I ein situasjon der fleire og fleire småvassdrag blir

utbygde utan at vi har fullt oversyn over kva konsekvensar dette har for det biologiske mangfaldet, må "føre var prinsippet" leggjast til grunn når ein vurderer trongen for minstevassføring. For å sikre eit minimum av økologisk driftsvassføring i vassdraget er det derfor viktig at det framleis blir ei viss minstevassføring. Minstevassføringa kan gjerne differensierast slik at den følger dei naturlege fluktasjonane i vassdraget gjennom året, men det vil vere uheldig om det ikkje blir ei viss minstevassføring også om vinteren.

Fisk

Det blir oppgitt i søknaden at vassdraga (Herje- og Slemmeelva) er sett på som fisketomme i det meste av utbyggingsområdet, men at begge vassdraga har ein liten populasjon av sjøaure. Vi vil her bemerke at i Samla Plan-rapporten for Herjeelva (1984) blir det opplyst at vassdraga ikkje har lakseinteresser, men at Herjevattnet (og Selsetervattnet) har dei viktigaste innlandsfiskeinteressene i området med stor bestand av aure. Vi kjenner ikkje til seinare registreringar av fiskeinteressene. Utbyggingsplanane får neppe vesentlege konsekvensar for fisk/fiskeinteressene i vassdraga, men redusert vassføring kan likevel verke negativt inn på den lokale kreen i elvane. Omsøkt stasjonsplassering med utløpsvatn rett i fjorden vil kunne gi grunnlag for opphoping/ståande fisk i utløpskanalen frå kraftverket. Dette er lite heldig og vi rår derfor til at anlegget blir lagt slik at utlaupsvatnet kan gå tilbake til elva før den når fjorden.

Konsekvensar for Herje Smoltanlegg

Frå 1999 har Møre og Romsdal fylke hatt driftsansvaret for Herje Smoltanlegg. Smoltanlegget er viktig for å sikre lokale stammar av laks i elvar som har eller har hatt lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*. Vassforbruket til anlegget ligg på ca. 6000 l/min og det er svært viktig at settefiskanlegget blir sikra nok vatn også etter ei eventuell utbygging. Vi viser til den kontakt som har vore mellom Møre og Romsdal fylke og Rauma Energi i samband med søknaden om bygging av Herje Kraftverk, m.a. eit felles møte den 28.02.06. Her kom det fram at det etter ei utbygging til tider vil bli for lite vatn til anlegget. Som nemnt over bør kraftstasjonen leggast nærast mogleg anlegget på vestsida av elva, med utlaup i elva før den når sjøen. Dette er viktig også for å sikre vassforsyninga (nødforsyning) til anlegget, fortrinnsvis med eit inntak i røyrgata på trykksida av stasjonen.

Konsekvensar for automatisk freda kulturminne

Det er ikkje registrert automatisk freda kulturminne i planområdet. Potensialet for funn som ligg skjult under markoverflaten er også vurdert til å vere små. Vi ber likevel om at ein er varsam under opparbeiding av tiltaket og at ein melder frå til oss dersom det blir gjort funn som kan vere av arkeologisk interesse, jf. § 8 i kulturminnelova.

Konklusjon

- Slemmemyrane er registrert som eit svært viktig myrområde, med det største samanhengande urørte myrkomplekset i kommunen. Den kommunale vassdragsplanen viser dette området i raud sone og kommunen frårår derfor overføring av dei tre elvane Geitbekken, Slemmelva og Tverrelva. Vi vil slutte oss til denne vurderinga.
- Den omsøkte utbygginga vil føre til reduksjon i inngrepsfrie naturområde med over 9 km². Vi vil minne om at Fylkesdelplan for inngrepsfrie naturområde i Møre og Romsdal har peika ut dette området som eitt av dei areala som bør gjevast særleg prioritet når det gjeld skjerming mot nye inngrep.

- *Det er store landskaps- og friluftslivsinteresser i influensområdet, der den vedlagte utgreiinga peikar på regulering av Herjevatnet som særleg negativt. Også storlommen som hekkar ved vatnet er svært sårbar for endringar i vannstanden i hekketida. Det er eit nasjonalt ansvar å ta vare på denne arten. Vi registrerer at det er ei viss usemje om konsekvensane av reguleringa, men med bakgrunn i dei opplysningar som ligg til grunn i søknaden vil vi i utgangspunktet rå til at Herjevatnet ikkje blir regulert.*
- *Etablering av inntaksdam så nært opp til Myrsetsetra synest uheldig ut frå dei viktige friluftslivsinteressene i området og hytteeigedomane i nærleiken. Desse konfliktane kan reduserast dersom inntaket blir lagt lenger ned (t.d. nedanom kote 350).*
- *For å sikre eit minimum av økologisk driftsvassføring i vassdraget vil vi rå til ei viss minstevassføring også om vinteren, slik at ein unngår periodar med tørrlegging av elva.*
- *Vi vil rå til at kraftstasjonen blir lagt nærare elva slik at utlaupsvatnet går i elva før den når sjøen.*
- *Det er eit krav frå Møre og Romsdal fylke at før det eventuelt blir gitt konsesjon må det framleggast tekniske løysingar som sikrar ei stabil vassforsyning til Herje Smoltanlegg.”*

Statens vegvesen uttaler i brev av 07.03.2006:

”Ut fra vårt ansvarsområde har vi ingen merknader til planlagt tiltak ved Herjevatnet og rørgate ned mot riksveg 680.

Utbygging i dette området må imidlertid vurderes ut fra bestemmelsene i vegloven når det foreligger en konkret søknad. Dette gjelder utbygging i strid med byggegrenseavstanden (vegloven § 29), kryssing av riksveg (vegloven § 32) og avkjørsler (vegloven §§40-43). I tillegg kan utbyggingen også medføre nærføring av ledningsnett.”

Istad Nett AS uttaler i brev av 11.05.2006:

”... Planlagt nettilknytning er via en ca. 175 meter lang 22 kV kabellinje fram til eksisterende 22 kV nett. Det eksisterende 22 kV nettet har overføringskapasitet til å ta imot den planlagte kraftproduksjonen.

Møre og Romsdal vil i de nærmeste årene få en stor ubalanse mellom forbruk og tilgjengelig produksjon av elektrisk kraft. I 2010 vil forbruket av elektrisk kraft være fordoblet i forhold til i 2002 og området vil bare kunne dekke halvparten av forbruket av elektrisk kraft med dagens produksjonskapasitet. All ny produksjon i området vil i større eller mindre grad bidra til å redusere den nevnte ubalansen.

Vi har ingen merknader til at Rauma Energi AS gis konsesjon for bygging av Herje kraftverk i henhold til omsøkt utbygging.”

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal uttaler i brev av 11.05.2006:

”Rauma kommune har sett i gang eit arbeid for å få oversyn over attverande vassdragsverdiar i kommunen. Det ligg føre ein fagrapport. Rauma som einaste kommune i Møre og Romsdal som har gjort eit slikt arbeid skal ha ros for dette. Rapporten er i desse dagar sendt ut på høyringsrunde nr. 2.

Fagrapporten er i seg sjølv ei vurdering av vassdragsverdiane i kommunen. Herjevassdraget har fått samla verdi stor, dvs. nest høgaste kategori, og er plassert i raud sone, dvs. at vassdraget høyrer til dei som ikkje skal byggast ut.

Det bør elles nemnast at problematikken med ein kommune som eigar av kraftverk kjem i ei dobbeltrolle kjem tydeleg fram her. I høyringsutkastet som no er sendt ut har det kommunale organet foreslått at Herjevatnet skal flyttast til grøn sone i den grad det er omsøkt for kraftutbygging. Dette finst det ikkje naturgitte grunnar for å gjere, men det er lett å sjå at det finst forretningsmessige grunnar.

Naturvernforbundet vil gjere merksam på at fleire vassdrag vurdert til raud sone er omsøkt/under handsaming. Det gjeld:

- *Venjeåna (Løyve gitt)*
- *Kvanndøla (konsesjonsvedtak er påklaga og ligg til handsaming i OED)*
- *Berdalselva (konsesjonssøkt, til høyring no)*

Verdiane som nemnte fagrappport har oppsummert kan vere i ferd med å smuldre bort som følgje av at raudsonevassdrag blir konsesjonssøkt før den lokale politiske handsaminga er ferdig. Det kan nesten sjå ut til at det no er om å gjere å søke konsesjon på vassdrag i raud sone før rapporten blir politisk handsama lokalt. Dette er svært uheldig, og vil svekke dei verdiane rapporten skulle hjelpe til å ta vare på.

Tanken med denne vurderinga er at det innan kommunen skal vere at nokre vassdrag som ikkje skal byggast ut. Sjølv om samfunnet skriker etter straum, har menneska behov for andre ting enn kilowattimar. Mellom anna er naturverdiar viktig for folk si helse. Det er i tillegg viktig at desse naturverdiane er nær folk, ikkje ein stad i Jotunheimen eller eit anna "museum". Vassdragsdokumentet fortel kva vassdrag som har størst verdiar. Det er eit viktig poeng at dei vassdraga som blir liggande igjen urørt skal ha viktige verdiar, slik at det ikkje blir "kloakkbekken frå sentrum" som er det vassdraget som er igjen og blir tatt vare på når folk flest oppdagar at ville og vakre elvar er viktige for lokalmiljøet.

Søknaden bør avvisast

Søknaden om Herjeelva bør avvisast, sidan det er godtgjort at vassdraget er mellom dei som har store verdiar i Rauma. Inntil vassdragsdokumentet er ferdig handsama bør det i alle fall ikkje vere råd å bygge ut noko i dette vassdraget. Det må ikkje vere slik at tida det tar frå dokumentet ligg ferdig til det er ferdig handsama i kommunale organ blir utnytta slik at det i mellomtida er bygd ut alt det som finst i kategorien som ikkje skal byggast ut.

Grunngjeving for utbygging

Rauma Energi ønskjer å nytte ut lokale ressursar som kommunen rår over i distriktet. Rauma Energi har si interesse i å produsere straum. Alt vatn som kan puttast inn i eit røyr og kome ut som kilowatt i andre enden er ein straumressurs for ei slik verksemd. Sjølv om slikt sjeldan går fram i klartekst i søknader, finst det nok også eit tal på kor mykje pengar Rauma Energi og grunneigarane kan tene årleg på å bygge ut. Men det finst andre verdimål her i verda.

Ei elv som Herjevassdraget er ein ressurs også i andre samanhengar. I vassdragsrapporten er landskapsverdiane vurdert som store, naturverdiane som middels og likeins friluftsverdiane. Det er vanskeleg å setje tal på slike verdiar, men det er sannsynleg at bortfall av slike verdiar vil føre til at nokre menneske forsvinn over frå arbeidsliv til trygd før tida og at dei visner bort på ein sjukeheim før det var meininga. Slikt kostar i alle fall pengar. Viss manglande naturmangfald fører til at menneske blir passive, vil dette også kunne ha biverknader i yngre alder. Mellom våre medlemmer finst det nok nokre som for samfunnet ville blitt kostbare rabagastar om dei ikkje hadde fatt utfalde seg i attraktiv natur.

Det blir opplyst i søknaden at utbygging av vassdrag som dette vil redusere behovet for bygging av regionale krafteleidningar. Naturvernforbundet sitt inntrykk er at ein del kraftverk av denne typen "ligg på vent" som følgje av at linenettet på 22-kV-nivå ikkje har kapasitet nok, og at det er press på utbygging. Naturvernforbundet har også mottatt melding om at Statnett ønskjer å bygge ei 420 kV-line frå Sogn til Ørskog. Vi kan ikkje sjå føre oss ei utbygging av småkraftverk som gjer at Statnett vurderer dette behovet på anna måte.

Merknader elles

Naturvernforbundet vil seie noko til dei ulike verknadene og løysingane, sjølv om vi er i mot at tiltaket blir gjennomført i det heile.

Særlege naturkvalitetar

Dei store myrområda som inngår i lokalitet nr. 1 Herje- og Slemmemyrane er vurdert til verdi svært viktig. Det er tale om intakt høgmyr og rikmyr med stort areal. Slike areal finst det lite av, og det er berre nemnt to-tre alternativ for heile fylket. Inngrep som kan skade denne lokaliteten ser Naturvernforbundet som svært skadelege. Slike samanliknande opplysningar som kjem fram her er forresten ein fin kvalitet i rapporten om biologisk mangfald som vi gjerne skulle ha sett meir av i andre saker.

INON-areal

Søknaden er svært lettvent med omsyn til reduksjon av INON- areal. Det er her tale om ein heilt vesentleg reduksjon av det vestlege arealet i prioritert område nr. 4 i fylkesdelplanen vedtatt i 2000. Bestemmelsane i fylkesplanen seier mellom anna noko om ein bit-for-bit-metode som ikkje er akseptabel, jf. pkt 2. I pkt. 2 b andre kulepunkt ligg det ei føring for vurderinga som NVE skal gjere i konsesjonssøknaden. Fylkesdelplanen er ikkje nemnt under 2.6.4 og heller ikkje i dokumentasjonen frå Miljøfaglig Utredning AS. Dette er ein klar mangel.

I søknaden er nemnt at 60 % av nedbørfeltet til Herjeelva og 90 % av nedbørfeltet til Slemmeelva ligg i inngrepsfri sone 2 (og det som finst av inngrepsfri sone 1 i dette området).

Det er tale om 60 % av 11,6 km² og 90 % av 2,5 km², som utgjer meir enn 9 kvadratkilometer INON-areal.

I tillegg vil noko av det attverande INON-arealet i dette samanhengande området få redusert verdi pga. fragmentering og smal form.

Naturvernforbundet ser svært alvorleg på denne reduksjonen.

Regulering av Herjevatnet

Herjevatnet ligg i eit landskapsrom som samla er rekna å ha stor verdi. Vatnet er ein viktig del av dette. Ei regulering av vatnet vil ha som konsekvens ei strandsone med avvikande kvalitet. Sjølv om ikkje reguleringa er stor, er strandlina sårbar både med omsyn til helling og jordsmonn. Reguleringsbeltet er oppgeve til i gjennomsnitt 2,1 m breidde for oppdemminga. Skilnaden mellom lågaste og høgaste regulerte vasstand vil utgjere 3,5 m strandsone i gjennomsnitt. Det vil normalt vere ein vesentleg skilnad om vatnet står så høgt som følgje av vårflom eller om det inngår i ei regulering der meininga er å ta vare på vatn som følgje av nedbør/smelting og nytte det ut over ein lengre periode enn normalt. Vegetasjonen vil endre seg som følgje av ei regulering, og det vil skje utvasking over tid.

Det er opplyst at storlom har hekka i vatnet i 2005. Denne arten vil kunne få trøbbel med hekking om vatnet blir regulert. Storlom er raudlisteart DC omsynskrevjande, og det er regulering som i dette høvet er trugsmålet (i tillegg til fiske med garn).

Regulering av vatnet utgjer dessutan hovudårsaka til redusert areal som har INON-klassifisering.

Kanaliseringa i eidet mot Litlevatnet vil og bli oppfatta som eit vesentleg inngrep.

Grunneigarane har alt nytta ein del av området til hyttebygging. Dette gjev avkastning av arealet. Regulering av Herjevatnet vil redusere kvalitetane som var grunnlag for denne hyttebygginga. Dette må telje med når vassdragsutbygginga skal vurderast.

Overføring av Slemmeelva

Slemmeelva har ikkje same høge verdi som Herjeelva. Bortfall av vatn i Slemmeelva er difor ikkje så dramatisk som for Herjeelva, men sjølve overføringsinngrepet reknar vi som alvorleg. Dette både som følgje av sjølve inngrepet med overføringa og at Slemmemyrane som ligg like nedstrøms misser ein del av vassstilførsla. Tverrelva og Geitbekken høyrer med i dette biletet også.

Sjolv om graving og anlegg blir gjort så skånsamt som mogleg, vil dette vere eit svært stort og alvorleg inngrep.

Minstevassføring

Slemmeelva er planlagd overført til Herjevassdraget utan restvassføring rett nedanfor inntaket. Manglande minstevassføring er alltid eit alvorleg inngrep. I dette høvet ligg Slemmemyrane slik til at dei kan bli påverka av manglande minstevassføring. Naturvernforbundet er under alle omstende mot ei regulering utan minstevassføring for Slemmeelva.

Det er ikkje foreslått minstevassføring om vinteren. Manglande minstevassføring om vinteren kan føre til at ein del vasslevande organismar får dårlegare levevilkår. Fossekallen som er knytt til slike vassdrag er under sterkt press, og alle tiltak som aukar dette presset ytterlegare er negativt. Den øvste tredelen av røyrlagd strekning ser ut til å vere utan tilførslebekkar, og dei som finst vidare nedover ser heller ikkje ut til å vere store. Minstevassføring i elva vinterstid er difor avhengig av at det blir slept vatn forbi dammen.

Alternativ for utbygging

Det er sagt svært lite om kva verknad overføring av Slemmeelva og regulering av Herjevatnet har for utbygginga.

For Naturvernforbundet er ikkje utbygging aktuelt under noko omstende, som følgje av at vassdraget ligg i raud sone, men ei utbygging utan overføring og regulering ville gjere at utbygginga ville få eit mykje mindre omfang, og at dei største naturverdiane blei igjen urørte.

Tilknytting til eksisterande linenett

I søknaden er oppgjeve at tilknyttinga sannsynlegvis blir i form av kabel. Kabel på 22 kV-nivå er teknisk ei ordinær løysing. Når linenettet på 22 kV-nivå blir revidert ein gong, har Naturvernforbundet grunn til å tru at dette linenettet blir lagt i kabel der det er lausmasse, fordi det er lønsamt framfor luftline. Grøfta med turbinrøyr vil passere krafilina på veg til kraftstasjonen, noko som tilseier at det ligg godt til rette for å legge høgspenkabel i jord utan

ytterlegare roting i terrenget. Det er ingen grunn til å bygge nye luftlinjer på dette spenningsnivået om det ikkje er spesielle grunner for det.

Veg

Søknaden er vag på kva vegstandard det er tale om til inntaket. Nokre stader står det noko om traktorveg, andre stader som i pkt 3.12 ser det ut til at det kan bli veg køyrbar for bil.

Det er i dag køyreveg til Nysetra. Køyreveg lenger opp i terrenget ser Naturvernforbundet som skadeleg. Transportbehov lenger opp bør kunne løysast utan bilveg.

Det er og viktig at gamle tre i størst mogleg grad kan bli ståande, og at slike tre ved nødvendig hogst kan bli liggande som framtidige læger.

Røyrgate

Dei vanlege standardkrava er viktige, som at breidda blir minst mogleg og at overflatemasse blir systematisk tatt vare på og lagt på plass, slik at revegetering skjer fort og med plantedekke naturleg for staden.

Det er og viktig at gamle tre i størst mogleg grad kan bli ståande, og at slike tre ved nødvendig hogst kan bli liggande som framtidige læger.

Avbotande tiltak

I tillegg til det som vi har nemnt tidlegare, vil eit bekkeinntak trekt lenger ned (kote 350) redusere den negative verknaden av inngrepet.”

Naturvernforbundet i Rauma uttaler i brev mottatt 11.05.2006:

”Naturvernforbundet i Rauma vil ganske kort peke på to åpenbare grunner til at man bør avvise denne søknaden:

1. Vassdragsvurdering i Rauma Kommune:

Rauma Kommune arbeider nå med en plan for å kartlegge de resterende vassdragsverdiene i kommunen, og er slik sett en foregangskommune! Det har blitt utarbeidet en fagrapport, og en lokal høringsrunde er foretatt. Arbeidet er med andre ord godt i gang.

I fagrapporten er Herjevassdraget plassert i rød sone, dvs. at det ikke skal utbygges. Herjevassdraget har totalt sett blitt plassert i gruppen med stor verdi, dvs. nest høyeste kategori.

Det er viktig å være oppmerksom på at flere vassdrag i rød sone er omsøkt eller har fått klarsignal til å bygges ut. Disse er:

- Venjeåna (her er tillatelse gitt)
- Kvanndøla (konsesjon gitt, men påklaget, til behandling i OED)
- Berdalselva (søkt om konsesjon, ute til høring)

Naturvernforbundet i Rauma frykter at verdiene man har ment å ta vare på gjennom en slik plan skal forsvinne allerede før planen er vedtatt.

Rauma Kommune er også inne i en prosess med merkevarebygging for kommunen, og kommunens visjon ser ut til å bli at Rauma Kommune skal være ”Den beste kommunen å bo i for naturglade mennesker”. Det er til og med antydnet ikke bare i Norge, men i hele verden ...

Dette er helt uforenelig med en utbygging som Herje kraftverk, til det får utbygginga altfor store konsekvenser for allmennhet og miljø.

2. Utbygginga vil medføre en vesentlig og helt uakseptabel reduksjon av INON-arealet.

Naturvernforbundet i Rauma er spesielt bekymret for utviklingen når det gjelder INON-områder i Rauma (inngrepsfri natur).

Vi har pr. i dag 3 kraftutbyggingssaker som kommer i sterk konflikt med inngrepsfri natur, Kvanndøla, der konsesjon er gitt, Berdalselva (ute på høring) og Herje kraftverk. Dette viser med all tydelighet at de få restene med inngrepsfri natur vi har her i kommunen er svært truet, og at det dessverre skjer en bitvis uttradering, og det virker heller ikke som om man oppfatter alvorret i denne situasjonen. Vårt syn er at konflikten med inngrepsfri natur bør være nok til at man simpelthen setter foten ned for Herje kraftverk. Når det gjelder en mer inngående vurdering av detaljene omkring den foreslåtte utbygginga av Herje kraftverk viser vi til Naturvernforbundet i Møre og Romsdal sin uttale.

... ”

Sandnes og Holm Utmarkslag (SHU) uttaler i brev av 02.05.2006:

”... SHU er prinsipielt ikke imot utbygging av Herjeelva innenfor vassdragets naturlige nedslagsfelt. Utbyggingen må være tilstrekkelig skånsom mot naturen og det må tas hensyn til andres næringsinteresser og friluftsliv.

Derfor stiller SHU følgende krav til utbygger:

Overføring av vann fra Slemmeelva må skrinlegges da dette vil være et unødvendig inngrep i til dels uberørt natur. Det vil tørrlegge øvre del av Slemmeelva med sideelver og graving av lange rørgrøfter og kanaler vil sette betydelige spor og være til hinder for bufe og friluftsliv over de store myrområdene.

Videre vil det være en stor og unødvendig investering da rettighetshaverne til Slemmeelva selv vil foreta en skånsom utbygging av vassdraget med egen kraftstasjon i Slemmen. Her kan et område på 7 km² med et fall på 320 m nyttiggjøres uten noen form for inngrep inne på fjellet. Ved en kanaloverføring til Herjevatnet vil halvparten av det store ”myrmagasinet” som tilhører Slemmeelva være borte, men utbyggingskostnadene vil langt på vei være de samme. En ”restutbygging” av Slemmeelva vil derfor være ganske så ulønnsom og det kraftpotensiale som ligger i en separat utbygging av begge vassdraga vil gå tapt. Dette vil samfunnsøkonomisk og miljømessig være en forkastelig løsning.

Vedr. de fallrettigheter som Rauma Energi besitter så gjelder disse kun Herjeelva og ingen overførsel av vann fra Slemmeelva.

Det må sikres nok vann til lakselekkeriet som ligger ved Herjeelvas utløp. Anlegget representerer flere arbeidsplasser i bygda og er et nødvendig verktøy i arbeidet med å sikre villaksstammen i Raumas elver.

Vannstanden i Herjevatnet må ikke overstige de flomnivåer som har vært gjeldende for vatnet i århundrer, dvs. at den beskrevne reguleringsvannstand mellom LRV på kote 388,8 til HRV på kote 389,3 må overholdes. Den nye dammen må sikres nok overløpskapasitet så vi ikke får nye, uønskede flomhøyder i vatnet som kan skade hytter og naust og føre til uønsket erosjon i strandlinjen. Dette innebærer en overløpsbredde på 20 m eller mer, tilsvarende dagens overløp.

Det må ikke foretas noen form for inngrep i Herjeelva mellom vatnet og inntaksdammen. Dette er et meget benyttet friluftsi- og rekreasjonsområde.

Grunneiere v/ Slemmeelva har sendt brev av 29.04.2006 undertegnet Steinar Rydjord, Kari Janne Gjøn, Anders Slemmen, Anne Berit Slemmen, Ole Per Mork, Svein Arne Hendsset, Alf Magne Slemmen, Aud Elise Slemmen og Hans Mork. Grunneiere v/ Slemmeelva uttaler:

"Først har vi merknad til side 2 i søknaden der adm.dir. Dybhamn opplyser at det ligg føre avtalar med grunneigarar osv. Dette er ikkje tilfelle når det gjeld grunneigarar til Slemmeelva. Ingen av oss var kjent med at det fanst slike planer, og ingen har vore kontakta om denne saka. I pkt 3.12 side 24 står det følgjande: "Rauma Energi har allerede ervervet rettigheter for utbyggingen." Rauma Energi har ingen rettar i Slemmeelva. Det finst ikkje papir på at noko slikt, og adm.dir. Dybhamn har også munnleg stadfesta dette. Ein så uklar språkbruk meiner vi er sterkt beklageleg.

Dessutan har vi merka oss at grunneigarinteresser til Slemmeelva og Slemmemyrane ikkje er nemnt i konsesjonssøknaden. Dette opplever vi som total overkøyring og neglisjering. Dette har skapt sterke reaksjonar hos oss grunneigarar. Her søker RE konsesjon på å få ta i bruk vår eigedom utan ein gong å spørje først.

Det går fram av konsesjonssøknaden at Rauma Energi vil overføre ca. 40 % av vatnet i Slemmeelva til Herjevatnet. Dette skal skje med 300 m open grøft, rør og vidare avløp i terrenget ned mot Herjevatnet. Dette blir eit stort inngrep i det største urørte myrområdet i Rauma kommune; noko vi ikkje kan akseptere. Slemmemyrane blir i den miljøfaglege utgreiinga klassifisert som Svært viktig naturområde i kategori A. Det er tungtvegande grunnar for ei slik klassifisering.

Overføring av vatn som her skissert, tek bort grunnlaget for våre planer om eit kraftverk i Slemmeelva. Vi har i fleire år snakka om bygging av kraftverk, men på grunn av ikkje avklarte eigedomstilhøve på eit bruksnr., har dette vorte utsett. Dette er no klart og vi er einige om å starte planlegging av eit kraftverk i Slemmeelva. Dersom RE får godkjent sine planer om overføring av vatn, er det ikkje grunnlag for eit kraftverk i Slemmeelva.

Ei slik avskjering av heile myrområdet vil også skape store problem for trafikk nord-sør på myra, mellom anna henting av sau frami fjella. Open grøft er eit hinder, rørtraseen vil i mange år bli eit blautområde som det vil bli vanskeleg å krysse og siste delen nærast Herjevatnet vil bli eit ufarbart sumpområde. Ei 300 m lang terrenggrøft blir karakterisert som eit lite naturinngrep, men det vil vere eit stort hinder i ein mykje brukt turtrasé. Turtrafikken går også frå bygda og framover i fjella; ikkje berre frå Nysetra. Hytter i området vil miste naturlege vasskjelder; spesielt den som ligg ved Gjeilbekken.

Vi har ingen innvendingar mot at det blir bygd kraftverk i Herjeelva med bruk av vatn frå Herjevatnet. Men vatnet i Slemmeelva med sideelvar bør nyttast i eit kraftverk v/Slemmeelva frå toppen av lia og ned til sjøen; utan noko form for regulering framme på myrane. Ei utbygging av elvane kvar for seg vil gje større kraftmengde, enn om vatnet i Slemmeelva blir overført til Herje kraftverk. Vi snakkar då om større kraftutbytte og mindre øydeleggjande naturinngrep.

Til slutt vil vi peike på nokre feil i søknaden. Elvane som er planlagt overført til Herjevatnet heiter Gjeilbekken, Slemmeelva og Tverrelva. Det blir selt jaktkort for småvilt i området; administrert av Sandnes og Holm utmarkslag. Holmemstranda i.l. er lokalisert til Åfarnes og Holmemstranda. Difor blir det feil for oss at dei skal gje råd om kryssing av grøfta ved Gjeilbekken. Det må vere mest naturleg at grunneigarar/bebuarar i Slemmen gjev slike råd.

Vi vil oppsummere vår høyringsuttale slik:

1. *Rauma Energi burde vore i dialog med berørte grunneigarar til Slemmeelva for konsesjonssøknad vart sendt. Dette omfattar eit eige bygdalag med egne interesser.*
2. *Vi meiner det er heilt uakseptabelt å føre over vatn frå elvane på Slemmemyra til Herjevatnet med ei avskjeringsgrøft tvers over heile Slemmemyrane.*
3. *Det største myrområdet i Rauma må vere urørt.*
4. *Vi ønskjer å bruke vatnet i Slemmeelva til eit kraftverk til beste for lokalsamfunnet, og meiner det er ei betre utnytting av vatnet samfunnsmessig sett enn å overføre det til Herjevatnet.”*

Kirsti U. og Halvor Holm uttaler i brev av 02.05.2006:

”Som grunneiere i det berørte området vil vi med dette gi våre merknader til konsesjonssøknaden.

...

Gården er på ca. 1000 mål hvorav knapt 100 mål er dyrket innmark. Utmarka utgjør resten av arealet; av dette er en stor del myr- og fjellområder. Vår eiendom er i liten grad direkte berørt av den foreslåtte utbygginga (vi har et par områder ned mot Herjevatnet, bl.a. et naust), men ut fra to næringsmessige forhold mener vi oss mer enn nok rammet av den foreslåtte utbyggingen til å komme med begrunnede merknader.

1) Verdifullt beiteareal

Vi driver i dag med kjøttproduksjon (Hereford storfe). Vi har beiterett i hele området som utbygginga legger opp til og bruker området som utmarksbeite for våre storfe store deler av sommeren (ikke nevnt i sakspapirene). Vi mottar faktisk et særskilt driftstilskudd knyttet til slikt bruk av utmarka (beite i kulturlandskapet). Ved den omtalte overføringa av vannet i Tverrelva, Slemmeelva og Geitbekken frykter vi en drenering av Slemmemyrene med i beste fall ukjente konsekvenser for beitearealet og i verste fall tap av verdifullt beiteareal. Vi frykter også for konsekvensene for beitearealet i området der vannet fra disse elvene blir sluppet ut for naturlig avrenning ned mot Herjevatnet. Vi synes at bruksverdien av området til beite for husdyr og evt. konsekvenser for dette ikke på noen måte blir tilfredsstillende behandlet i de fremlagte sakspapirene. Vi er nok de eneste som pr. i dag bruker området som beite for storfe, men en rekke andre bønder bruker området som beite for sau. Muligheten til utmarksbeite er ofte avgjørende for å holde besetningene på dagens nivå. Det er samtidig svært viktig i forhold til å ta vare på kulturlandskapet. Landbruket i Norge er i kontinuerlig omstilling og relativt små bruk slik som gårdene på vår kant av landet er, må se seg om etter stadig mer nisjepregede produkter for å kunne overleve. Vi har tro på at kjøtt fra storfe som har beitet på fjellbeite vil være et slikt produkt og ønsker å bruke dette aktivt i vår fremtidige gårdsdrift. En tilsvarende ide er brukt av andre i området når det gjelder sauekjøtt med stor suksess. Siden det berørte beitearealet er såpass stort vil dette med stor sannsynlighet påvirke både vårt og andre husdyrholderes fremtidige næringsgrunnlag.

2) Uberørt natur som grunnlag for turisme

Den miljøfaglige utredningen som er fremlagt behandler konsekvenser for friluftslivet som ”store/middels negative konsekvenser” for området som helhet. Dette skyldes både mangfoldet i naturen og det faktum at store deler av det berørte området er inngrepsfritt (1-3 km fra

nærmeste inngrep). (Hadde det ikke vært for den nevnte traktorveien frem mot Holmsølsnøsa - en vei som for øvrig aldri har vært i bruk fordi den verken er blitt gjort ferdig eller blitt koblet til skogsvei fra bygda, hadde nesten hele det berørte arealet vært inngrepsfritt.) Bygdeturisme er et viktig næringspolitisk virkemiddel både innenfor landbruks- og distriktpolitikken i dag. Et viktig prinsipp innen bygdeturisme er å trekke turistene mot det autentiske, jordnære, naturlige og ikke minst uberørte. Slemmemyrene og området rundt Herjevatnet er i stor grad uberørt, samtidig som det - i motsetning til en rekke andre uberørte naturområder i Norge, er svært tilgjengelig. Dette gjør området spesielt egnet til bygdeturisme - f.eks. i form av salg av hyttetomter/utleie av hytter (slik enkelte allerede holder på med), i form av jakt og fiskemuligheter eller i form av opplevelsesturer i fjellet m.m.. Sistnevnte er noe vi selv har planer om å kunne tilby på sikt i form av rideturer på nordlandshest. Vi har også arealer som vil kunne egne seg utmerket til hytteutbygging samt godt utbygd skogsveinett frem mot slike områder. Det er etter vår mening hevet over enhver tvil at området mister en helt avgjørende salgssappell overfor turister dersom Rauma Energis planer blir satt ut i livet. Det er kjent fra mange steder at et område som er regulert mister mye av sin verdi i forhold til turister - ikke nødvendigvis p.g.a. de faktisk synlige konsekvensene (som jo er relativt beskjedne i denne sammenheng), men mest p.g.a. frykten for konsekvensene og det faktum at området ikke lenger er uberørt. Miljøfaglig utredning nevner en god del avbøtende tiltak som kan dempe ulempen for friluftslivet. Dette er etter vår mening helt avgjørende krav for å opprettholde også en viss grad av næringsmessig verdi når det gjelder turisme i området, men for å opprettholde dagens verdi må hele utbyggingen stoppes!

Siden vi kun har drevet eiendommen i knapt 1,5 år, har ikke alle våre planer om næringsmessig utnyttelse blitt satt ut i livet enda, men vi håper vi har vist at vi har konkrete planer for å utnytte eiendommen næringsmessig i årene som kommer. Utbygginga - slik den er foreslått, vil etter vår mening redusere mulighetene til næringsmessig utnyttelse av ressursen betraktelig både for oss og andre grunneiere i området. Vi håper derfor at våre kommentarer blir hørt og tatt på alvor i forbindelse med konsesjonsbehandlingen."

Oddlaug Herje Hovdenak, Gunnar Herje og Jon Herje uttaler i brev av 03.05.2006:

"Generelle forhold:

Vi vil med dette på det sterkeste protestere mot de framlagte utbyggingsplaner av Herjevassdraget. Herje hytteområde (ca. kote 350) ligger like vest for den planlagte reguleringsdammen (kote 370), og ble godkjent av Rauma Kommunestyre i 1988, og vi har i tur og orden i de påfølgende år bygd fritidsboliger på våre tomter som ligger ca. 100 meter fra den rennende Herjeelva. Våre hytter er av nøktern standard, og vi har ikke ønske om bilveg fram til hyttene. Vi nyter også oppholdet på hytta uten innlagt strøm. Etter oppsatte strenge krav har vi heller ikke adgang til å ha innlagt vann og/eller vannklosett. Alle hittil bygde hytter i området har blitt underlagt de samme krav i forbindelse med at det er gitt byggetillatelse. Det skal også nevnes at Rauma Kommune er svært restriktive til motorisert ferdsel i utmark, dispensasjoner fra loven gis ikke til eiere av fritidsbolig - denne praksis er vi selvfølgelig glad for.

Vi mener at de framlagte utbyggingsplaner vil innvirke svært negativt på vår naturopplevelse og rekreasjon - to begrep som for de fleste er assosiert til det å ha en hytte på fjellet. Det har i løpet av de siste 15 - 20 år blitt bygget ca. 20 fritidsboliger i hele nærområdet til Herjevatnet, og området brukes mer og mer av stadig flere som tur- og rekreasjonsområde. Det er opparbeidet enkle turstier som har lettet adkomsten på sommerstid. Vinterstid kan man gå på vatnet både på ski og på skøyter når det er snø- eller isforhold som er tilfredsstillende. De fleste av hytteeierne i området har, eller disponerer båt i vatnet - det har aldri vært tillatt med motor.

Vatnet har fisk av god kvalitet, det samme gjelder hele Herjeelva ned til sjøen (krea). Sjørretten går opp i elva til Herje Mølle, hvor nåværende mikrokraftverk er lokalisert.

Det planlagte nedfallsområdet er hittil fritt for større inngrep, og vi mener på generelt grunnlag at det er uheldig å gjennomføre utbyggingen. Rauma kommune sine vassdrag er allerede betydelig utbygget; Gryttenanlegget (Mardøla), Vermavassdraget og Innfjordselva - bare for å nevne de største utbyggingene. Nylig er det bygget ut mindre anlegg flere andre steder i nærområdet, eksempelvis Mittet og mikrokraftverk i nedre del av Herjeelva.

Utbyggingsområdet er definert til å representere "et landskapsområde med store landskapskvaliteter (A2), som også er svært sårbart for denne typen inngrep. Nærheten til fritidsboliger forsterker konfliktgraden" - dette gjelder både selve Herjevatnet med foreslåtte regulering og Herjeelva ned til kote 300 (Miljøfaglig utredning, rapport 2005:43). Både reguleringsmagasinet med en lang betongdemning, inntaksdam med luftør og bilvei helt fram, samt den delvise tørrleggingen av elva vil representere betydelige fremmedelement i landskapet.

Spesielle forhold:

Den planlagte utbyggingen fører til at ingen lenger kan gå bort til den rennende elva for å fiske eller oppleve fossekallen i sin viltre dans på jakt etter mat i elva. Det er anført at elva nedenfor inntaksdammen "eksponeres lite, og brukes lite", men dette er ikke riktig! Dette ligger i nærområdet for våre hytter, og vi bruker området mye hele året. Elva renner vilt og vakkert fra kote 350 og ned den bratte lia, deler av elva her kan ligne på deler av Fjellelva i Vikerfjell (Ringerike). Denne elven er fredet, men oppsøkes ikke nødvendigvis av flere enn de som opplever Herjeelva på nært hold i dag. Det lokale idrettslaget har satt ut en turpost ca 2 - 300 m nedenfor hyttene våre - den er mye besøkt av både hyttebrukere og fastboende. Mange går videre bort til elva for å oppleve Storfossen (ca. kote 280) der elva kaster seg utfor og ned mot det ville og trange fjelljuvet. Den planlagte rørgatetraseen vil rasere nåværende urørte områder hvor vi jevnlig går og for eksempel plukker bær - det er kun nedre del (opp til kote 200) som blir liggende i eksisterende skogsvei/traktorvei. Hele vannveien fra inntaksdammen for nåværende mikrokraftverk (ca. kote 200) og opp til Herjevatnet er i dag uten inngrep og utgjør et ideelt leveområde for fossekallen - vår nasjonalfugl. Fuglen er avhengig av elvebruset for å kunne tilby ungene sine vern mot naturlige fiender. I likhet med bekkørreten (krea) er den avhengig av en viss vannføring for å ha næringsgrunnlag. De foreslåtte tiltak med å sette opp fuglekasse for fossekallen kan neppe sies å virke særlig troverdig. Vi vet med sikkerhet at fossekallen lever og trives i elva i dag - spesielt i området mellom planlagte inntaksdam (kote 370) og Storfossen (kote 280). Den foreslåtte minstevassføring vil føre til at elva bunnfryser i kuldeperioder på vinteren, det er ensbetydende med at all fisk vil være borte fra elva i all framtid. Å gå langs elva og fiske har vært rekreasjon (og matauk) i generasjoner. Det er for oss en skremmende tanke at dette ikke lenger skal være mulig.

Kulturminne:

Den eksisterende oppdemning i utløpet av Herjevatnet ("Teppinja") vil i de aller fleste sammenhenger måtte klassifiseres som et kultur- eller fortidsminne. Oppdemningen skriver seg tilbake til 15 -1600 - tallet og er et av de mest åpenbare anlegg som fortsatt eksisterer som dokumenterer regulering av vatnet til energiformål. De mange mindre sagbruk og møller i nedre deler av elva hadde behov for en jevnest mulig vannføring året gjennom. Den gamle steindemningen bestemmer fortsatt i dag vannets øvre nivå - den er nennsomt og nøyaktig bygget opp for hånd. Åpningen kunne enkelt reguleres, men vannstanden har i 4 - 500 år blitt holdt på samme nivå +/- 10 cm. Målet for mange hyttebrukere, besøkende og fastboende som

går tur i området er nettopp "Teppinja". Regulering av Herjevatnet til magasin for et moderne vannkraftverk vil være svært skjemmende i dette området - spesielt fordi vatnet mange steder er svært langgrunt - og 1,5 - 2 meters bredde tørrlegges ved lavere vannstand. Bruk av båt blir vanskelig eller umulig, naust må flyttes etc. Vatnet blir utrygt å ferdes på om vinteren.

Vi kunne ha nevnt mye mer i vår uttalelse som er negativt ved den planlagte utbyggingen. Vi mener uansett at skadevirkningen ved en eventuell utbygging langt overstiger den samfunnsmessige gevinst. I tillegg legger man opp til en betydelig konfliktsituasjon mellom grunneiere, hytteeiere og andre brukere av området. Vi ønsker at fremtidige generasjoner også skal oppleve området fritt for store inngrep. I de fleste sammenhenger markedsføres at inngrepsfrie områder til rekreasjon og naturopplevelse vil få større og større betydning. Dette har også en rekke innlegg i Raumas egen lokalavis; Åndalsnes Avis pekt på den siste tiden. De foreslåtte "avbøtende tiltak" kan etter vårt syn på ingen måte rette opp de skader som oppstår som følge av utbyggingen. Å foreslå anleggelse av veg "i samråd med" hytteeierne er eksempelvis et forslag som provoserer mer enn det motsatte; som sannsynligvis var meningen."

Elisabeth Herje Sogge uttaler i brev av 08.05.2006:

"Inntaksdam. Ønsker at denne trekkes så langt ned mot "Storfossen" som mulig. Det er betydelig lengre ned enn dagens plan. Dette for at den ikke skal synes fra hyttene og terrenget rundt. Det er mange som bruker dette området, og en stor dam vil bli et lite fint landemerke i disse omgivelsene. Ser det som særs viktig at denne dammen sikres godt. Hytta vår er en av de som ligger nærmest elva. Vi har små barn, og sammen bruker vi elva mye til både fiske og bading.

Broer over elva. Siden det vil bli større vannføring i elva, også om sommeren er det viktig at utbygger bygger broer slik at det blir lett å komme seg over elva både sommer og vinter."

Knut Herje uttaler i brev av 10.05.2006:

"Bestefar min, Knut O. Herje, selde fallrettane sine i Herjeelva til Holm sokn og Eid herad i 1923. Då det ikkje vart noko utbygging i første omgang, bygde far min ei lita bygdamølle ved den gamle bygdevegen i Herjedalen. Han hadde då fått skjøte på garden. Han tok mot korn til maling frå bygdene kring Langfjorden, Rødvenfjorden og frå Sekken. I 1939 bygde han ny mølle på lagelegare stad på garden. Etter krigen vart mølla påbygd to gonger og vart då ei bygning på 22 x 7 m i to høgder med kjellar under ein del, der turbin og lang mellomaksel var plassert.

Underskrivne tok over garden i 1985 etter ein yngre halvbror som vart ufør. Mølla vart nedlagt året i førevegen. I 1989 flytta vi heim med huslyden vår etter at det var reist nytt våningshus på egedomen.

Far fekk i gang det første kraftverket tidleg på 1950-talet, drive av same turbin som dreiv sjølve kverna og andre maskinar. I 1961 fekk han tak i eit eldre kraftverk frå Molde Ullvarefabrikk (Francisturbin) på godt 70 kW. No trong han meir straum til elektrisk korn tørke også.

Då eg flytta heim i 1989, ville eg gjerne få i gang att det gamle kraftverket, men etter at fagfolk såg nærare på anlegget, gjekk eg bort frå dette. Eg fekk ein leigeavtale på elva på 20 år (frå 20.01.95) med Rauma kom. kraftverk - med visse atterhald. I samband med dette møtte eg velvilje både frå NVE og kommunen si side. Syner til skriv frå NVE 95/2590 UK/OAK/OAK.

I januar/februar 2001 vart det nye kraftverket montert i eit nybygg vegg i vegg med det gamle kraftverket. Det er ein peltonturbin med turbin og generator på same vertikale aksel med styreskap ved sida, alt levert frå GUGLER turbinfabrikk i Austerrike. Ei 185 m lang 200 mm

røyrgate til Oterdammen (bilete i konsesjonsdokumentet/søknaden). Høgspenline med transformator for nett-tilknytning like ved kraftstasjonen/mølla.

Kraftverket med røyrgate og dam kom på bortimot kr. 1.000.000,- Det har vore innleigd gravemaskin, elles er det meste av arbeidet utført av ein pensjonert bror og meg sjølv. Til å byggje kraftverket fekk eg kr. 150.000,- i tilskot av BU-midlar (no Innovasjon Norge). Tilskotet vart gjeve for å styrke næringsgrunnlaget på eit lite gardsbruk. - Kraftverket har produsert jamt frå første dag.

Som nemt tidlegare vart mølla bygt i 1939 og modernisert fleire gonger. Stort sett vart ingen maskinar kasta ut når meir moderne utstyr vart teke i bruk. Her er til dømes tre ulike tørkesystem for korn, kvernsteinar og moderne hammarkvern for maling av kornet. På grunn av dette særigne, vert mølla rekna som verneverdig, og fylkesmannen i Møre og Romsdal har gjeve meg kulturlandskapstilskot til istandsetjing og vedlikehald.

Det er mange som kjem og vil sjå dette: skuleklassar, bondelag og einskildpersonar.

Kraftverket er ei viktig inntektskjelde for å ta vare på verdiane på eigedomen.

Det har alltid vore stor interesse for å fiske i Herjeelva, særleg for oss som har vakse opp nær elva og for folk i nabolaget. Dei beste fiskeplassane har alltid vore frå midt i lia der eg har inntaksdammen min (Oterdammen) og opp til Storfossen. I denne delen av elva er det eit vilt og trolsk landskap med stein og ur og gamle furutre langs sidene, men likevel godt framkomeleg. Ovafor Storfossen tek elva til å flate ut.

Elles renn elva nær tunet vårt, og ho er for oss som bur her eit kjært element nær heimen og garden vår.

Oter har alltid vore her sidan største naturlege dammen i heile elva heiter Otedammen. Om vinteren ser vi ofte droger i snøen, og for ein del år attende gjekk eg sjølv på tre mindre oterar i elva. For nokre år sidan fann eg ein daud oter på lageret i mølla. Han vart teken hand om av viltforvaltaren hos fylkesmannen. Elles har fossekallen fast tilhald her.

Eg syner og til tidlegare skriv frå NVE, VK-notat nr. 54/95. Her står det mellom anna:

"Fylkesmannen opplyser at fiskeriinteressene er store og primært knyttet til Herjevatnet/Litlevatnet. Det er også store friluft- og viltinteresser i området, både rundt disse vannene og området nedstrøms Litlevatnet mot Langfjorden."

Slik planane for kraftutbygginga er lagt fram, vil ein stor del av dei tekniske tiltaka kome på min eigedom på Herje gnr. 158 bnr. 1 og 2. Det gjeld det aller meste av røyrgata, inntaksdammen like ved, vegar for å kunne kome fram og stasjonen nede ved sjøen, likeins jordkablar. Eg vil peike på at kraftstasjonen må vere feil plassert på kartskissa. Han skal liggje nær elveosen.

Eg har i og for seg ikkje noko i mot ei varsam utbygging av Herjevassdraget, men har eit sterkt ynskje om at elva framleis får leve og at det vesle kraftverket mitt som krev knapt 100 l/sek, kan gå vidare også etter ei utbygging."

Reidun Herje Strømsøyen uttaler i brev av 10.05.2006:

"I forbindelse med Rauma Energi AS sin søknad om kraftutbygging av Herje elva vil jeg som eier av gr.nr 158 br.nr 3 som nærmeste nabo til kraftverket komme med flg. innspill/kommentarer til det utlagte høringsdokumentet.

1) Plasseringa av Herje kraftverk.

I høringsdokumentet står det følgende på s 23: "Kraftstasjonen som fysisk inngrep vil i liten grad berøre friluftslivsinteressene. Støy fra kraftstasjonen vil imidlertid være en vedvarende forstyrrelse lokalt og det bør iverksettes støydemping".

Mitt spørsmål er: Hvor omfattende blir de støydempende tiltaka?

For oss som skal ha kraftstasjonen som nærmeste nabo, er dette et sentralt spørsmål. Dersom jeg f.eks. har planer om å start opp med gårdsturisme. Hvor mye vil et støyende kraftverk ha å si for en slik type virksomhet? Vi vet at mindre gårdsbruk må finne sine nisjeområder for å overleve i framtida, og da er det viktig at det i utgangspunktet ikke blir lagt begrensninger eller hindringer for dette. Pr i dag er trafikkstøy en stor nok ulempe.

Uttalelse: Dersom utbygginga blir realisert bør plasseringa av kraftverket legges så nær Herjeelva som mulig. I tillegg bør det bygges støyskjerm av jordvoll + planting av trær slik at hele bygget blir skjermet. Samt solid inn- og utvendig støydempende isolasjon.

2) Overføring av Tverrelva og Slemmeelva.

I forbindelse med overføringa av disse to elvene til Herjevatnet støtter jeg fullt ut Sandnes og Holm Utmarkslag sine uttalelser mot overføring, jfr Åndalsnes Avis av 18/4-06.

Uttalelse: For meg ser det ut som om konsekvensene både for nærings- og friluftslivsinteressene ikke er godt nok utredet på dette punktet. Viser videre for øvrig til pkt 3.

3) Friluftslivsinteressene.

Nylig fikk jeg tilsendt Kommunedelplan for Nysetra/Herjevatnområdet fra Rauma Kommune. Denne planen viser en omfattende utbygging av fritidsboliger i dette området. Sett opp i mot utredningen om friluftsliv i høringsdokumentet, synes det for meg som om konsekvensene for framtidig bruk av området til friluftsliv ikke på noen måte er tatt hensyn til og tatt konsekvensen av. At høringsuttalelsen bygger på opplysningar frå tilfeldig forbigående framfor en analyse og konsekvensutredning av den utlagte kommunedelplan er en stor svakhet ved høringsdokumentet. (Kommunedelplan har vært under utredning i snart 2 år og burde vært godt kjent for Rauma Energi AS.)

Uttalelse: Med bakgrunn i den framlagte kommunedelplan vil friluftslivet øke kraftig i dette området. Det er veldig beklagelig at dette ikke har blitt vektlagt godt nok i høringsdokumentet."

Gudrun Herje Langseth uttaler i brev av 11.05.2006:

"Min første reaksjon på denne utbyggingen er at den "uberørte", flotte naturen ved Herjevatnet vil bli ødelagt. Jeg har hytte med utsikt rett ned på Teppinga (kulturminne) – og den idyllen vil jeg at kommende generasjoner også skal få lov til å oppleve!

Jeg er ikke generelt motstander av utbygging av Herjeelva, men det må gjøres på en måte som ikke medfører så dramatiske inngrep i naturen, slik som denne planlagte utbygginga vil gjøre. Lag ikke demning i Herjevatnet - lag en inntaksdam uten reguleringsmagasin i Herjevatnet – det vil medføre en lavere produksjon - men vi vil få beholde det flotte naturområdet rundt Herjevatnet slik det er i dag. Det er ikke betalt med penger!

Da vil også grunneierne/rettighetshaverne av Slemmeelva kunne bygge ut elva selv – noe som vil være samfunnsøkonomisk riktig – det vil være med på å styrke grunnlaget for opprettholdelse av drift/bosetting i bygda.

Jeg har også fått meg fortalt at dersom eierne av allerede eksisterende kraftverk rundt om i Norge, hadde modernisert disse, ville vi fått et ganske bra bidrag til produksjonen av elektrisk kraft, uten å måtte foreta nye inngrep i naturen. Er ikke det noe å tenke på?

Til slutt, men ikke minst, vil jeg påpeke at det er mange usikkerhetsmoment i dokumentasjonen som Rauma Energi AS har laget. Etter mitt syn en dårlig beskrivelse av anlegget, altfor mange "omtrentlige" moment - altfor lite konkret. Den gir ikke et fullstendig bilde av hvordan utbyggingen/resultatet vil bli. Bl.a:

- *Ved en permanent økning av vannstanden, som beskrevet, vil jeg og flere med meg ikke kunne benytte naustene "tørskodd". Hvem betaler eventuell flytting, og anskaffer nye areal for naustene?*
- *Tilkomst til bygging av demning ved Teppinga er ikke beskrevet – skal det lages vei (dvs. stort inngrep i naturen) eller skal det brukes helikopter?*
- *Hvordan vil den tiltenkte demningen ved Teppinga se ut, det er ikke beskrevet - (betong eller naturstein?).*
- *I rapporten fra Miljøfaglig Utredning AS, står det også at det er traktorveg fram til Vassetra. Dette er fullstendig feil! Vei beregnet på motorisert ferdsl, er det kun i tilknytning til hyttefeltet øst for Nysetra. Motorisert ferdsl utenom dette er forbudt. Fram til Herjevatnet og Vassetra er det kun opparbeidd gangsti. Den omtalte traktorvegen 2 km forbi Dugurmålshaugen er heller ikke riktig."*

Bodil Vikhagen uttaler i brev av 13.05.2006:

"Utbyggingen i anleggsperioden og i ettertid, vil gripe inn i ett område som er ganske begrenset arealmessig for alternative nærliggende områder for friluft og rekreasjon. Området har en tilkomstvei som leder inn til hyttene og der utbyggingen er planlagt.

Jeg reagerer sterkt på at den "uberørte", flotte naturen ved Herjevatnet og langs elva med fiske og fuglevil vil bli ødelagt. Jeg håper at vi også våre etterkommere vil få oppleve dette.

Vi benytter elva til vannreservoar om vinteren og bade-aktiviteter om sommeren, vi føler usikkerhet på hva utbyggingen påvirker dette behovet.

Jeg ønsker at det vurderes andre alternative måter å bygge ut vassdraget på som ikke innbefatter demning ved vatnet og påvirker den naturlige vassføringen i elva ovenfor fossen.

Til slutt, men ikke minst, vil jeg påpeke at det er mange usikkerhetsmoment i dokumentasjonen som Rauma Energi AS har laget. Etter mitt syn en dårlig beskrivelse av anlegget, altfor mange "omtrentlige" moment - altfor lite konkret. Den gir ikke et fullstendig bilde av hvordan utbyggingen/resultatet vil bli.

Bl.a.:

- *Ved en permanent økning av vannstanden, som beskrevet, vil jeg og flere med meg ikke kunne benytte naustene "tørskodd". Hvem betaler eventuell flytting, og anskaffer nye areal for naustene?*
- *Tilkomst til bygging av demning ved Teppinga er ikke beskrevet – skal det lages vei (dvs. stort inngrep i naturen) eller skal det brukes helikopter?*
- *Tilkomst ved bygging av inntaksdam og evt. veitrasse.*

- *Hvordan vil de tiltenkte demningene se ut, det er ikke beskrevet - (betong eller naturstein?).*
- *I rapporten fra Miljøfaglig Utredning AS, står det også at det er traktorveg fram til Vassetra. Dette er fullstendig feil! Vei beregnet på motorisert ferdsel, er det kun i tilknytning til hyttefeltet øst for Nysetra. Motorisert ferdsel utenom dette er forbudt. Fram til Herjevatnet og Vassetra er det kun opparbeidd gangsti. Den omtalte traktorvegen 2 km forbi Dugurmålshaugen er heller ikke riktig.*
- *Jeg som oppvokst på Herje, har også interesse av å vite mer om hvordan stasjonen og linjer ved Herje i detalj er planlagt. Jeg tenker da også på støynivået av en slik stasjon.*

Som siste kommentar er jeg av den oppfatning av at konsekvensene ved den utbyggingen har klart flere samfunnsmessige ulemper enn fordeler sett i betraktning utvunnet energimengde. ”

Johan I. Friisvold uttaler i brev av 16.05.2006:

”Det er ikkje i samsvar med dagens oppfatning av naturvern og eigendomsrett at Rauma Energi AS får konsesjon på anna kraftproduksjon enn det som i dag tilhører Herjevatnet sitt nedbørsfelt.

Skal vatn frå andre vassdrag nyttast til produksjon, er det dei lokale grunneigarane av fallrettane som skal gjere det.

Så langt eg kjenner til har Rauma Energi AS berre fallretten i Herjeelva, og det er ikkje noko samfunnsøkonomiske forhold som i dag skulle tilsei at oreigning av annan manns rett her er naudsynt.

Så vidt meg bekjent er prisen på kraft bestemt av tilbod og etterspørsel og då skulle ein tru at tilgangen på råstoffet til den vara også måtte bestemmast utifrå tilbod og etterspørsel, særleg når det er snakk om eit AS som ved neste korsvei truleg kan bli tilbudt høgstbydande.”

Jon Herje har sendt uttalelse i brev av 03.06.2006 og 28.06.2006. Herje har vedlagt avisoppslag fra 1998 og fra 2006. Avisoppslagene viser noe av den debatten som har foregått i lokalaviser i forbindelse vassdragsplan, arealplan med mer. Videre er kommunens forslag til kommuneplan for Nyseter/Herjevatnområdet vedlagt. Om kart vedlagt kommuneplanen uttaler Herje i brev av 03.06.2006:

”... Kartet viser en ”blåkopi” av Energiselskapet sine planer og i tillegg en rekke hyttefelt som ikke er bebygget pr. i dag – dette gjelder område H4, H6 og H7. Vegene som er inntegnet tilfredsstiller i første omgang Energiverkets behov. De planlagte veger og parkeringsplasser vil utgjøre et betydelig fremmedelement – i tillegg til det som er nevnt i høringsuttalelsen fra mine søsken og meg selv. Vi har hytter i felt H5. Med håp om at NVE ikke skal gi konsesjon ...”

I brev av 28.06.2006 uttaler Jon Herje:

”Jeg viser til tidligere tilsendte avisoppslag i lokalavisen Åndalsnes avis. Jeg er talsmann for ”Herjeelvas Venner” og oversender også et eksemplar av vår publikasjon som har gått til alle postmottakere på Nordsida (960). Rauma kommunestyre vedtok Formannskapetets forslag (se oppslag 17. juni) med noen endringer i sitt møte den 27.06.2006. Høringsuttalelsen fra Rauma kommune vil vel da være i tråd med dette.

...

Norsk Fjellfestival arrangeres i Rauma fra 10. – 16. juli, og der vil vi være tilstede og markere vårt syn i denne saken.

Forhåpentligvis ser vi fram til en avgjørelse i NVE som tar hensyn til brukerne og eierne av naturen i området – dette gjelder både Herjevassdraget og det nærliggende Skorgedalsvassdraget.”

Knud Herje uttaler i brev av 08.06.2006:

”... Rauma kommunestyre har i møte 30.06.06 flytta Herjevassdraget over frå raud til gul sone. Ved å leggje til grunn at Herjevatnet har vore regulert tidlegare, skulle vassdraget kunne byggjast ut.

Eg som har vakse opp ved Herjeelva synest ikkje at ”teppinga” i Herjevatnet kan kallast regulering. Her på Herje har det vore sagbruk, ei rad med små kvernhus og frå 1925 bygdamølle som var i drift fram til 1984.

”Teppinga” i utlaupet til Herjevatnet var ei enkel og praktisk ordning slik at vatnet ikkje skulle renne ”tomt” når sagbruk og møller hadde bruk for vatnet. ”Teppinga” var ein tømmerstokk tvers over utlaupet med vertikale bord som stengde for vatnet. Vart det lite vatn, tok vi bort 1 eller 2 bord til dømes når elva ”kjøvde” vinterstid.”

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 11.10.2006 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

”1. Rauma kommune

1.1 Saksopplysninger

- *I kommunens kommentar presiseres innholdet i Vassdragsplanen for elvene i Rauma kommune, de ulike sonene (grønn, gul, rød) hvor rød signaliserer en svært restriktiv holdning til arealbruksendring. Slemmemyrene ovenfor kote 335 er i denne sonen, Herjevatnet i gul sone og Herjeelva fra Herjevatnet i grønn sone hvor restriksjonene er minst*
- *LNF-inndelingen presiseres. Her har søknaden unøyaktige opplysninger.*
- *Utbyggingen berører ikke registrerte kulturminner iht Kommunedelplan for kulturminner.*
- *I kommunerapporten om biologisk mangfold inngår Slemmemyrene som ”svært viktig”.*
- *Viktig hjorteviltområde ovenfor Herje.*
- *Utbyggingsplanen etter konsesjonssøknaden vil redusere ”inngrepsfrie områder” vesentlig.*
- *Grunneierne i Slemmeelva er uenige i at fallrettighetene er fradelt.*
- *Spørsmål om ”maskinell fjerning av lausmasser i inntaksdammen”.*
- *Herjeelva gir vatn til smolt/settefiskanlegg med betydning for distriktsarbeidsplasser.*

1.2 Vurdering

- *Det er et mål for kommunen å utnytte lokale ressurser og bedre kraftoppdekkingen i fylket.*
- *Det er kommet flere innspill om motstand mot utbyggingen, spesielt overføring fra Slemmeelva og regulering av Herjevatnet, og hvis vatnet blir regulert, må det holdes*

jevn vannstand i hekkeperioden for storlom. Fagrapporten for friluftsliv og landskap beskriver reguleringa av Herjevatnet som "det mest negative ledd i tiltaket" basert på 1,3 m regulering.

- *Inntaket vil ligge bare 200 m fra Myrsetsetra og nær hytteområde.*
- *Virkning på fiskebestanden i Herjevatnet og neddemt areal under flom bør belyses nærmere.*

1.3 Anbefaling fra hovedutvalg for utbygging, teknisk drift, natur og miljø vedr.

Formannskapetets innstilling:

- *Overføring fra Geitbekken, Slemmeelva og Tverrelva er ikke i tråd med kommuneplanen. Slemmeelva kan gi bedre utnyttelse ved egen utbygging fra kote 335.*
- *Kommunen er positiv til utbygging av Herje kraftverk fra kote 370.*
- *Regulering av Herjevatnet kan først tillates når grundigere undersøkelser av følgene er utredet.*
- *Virkningene for friluftsliv, natur/miljø og landskap ønskes bedre belyst.*
- *Regelverket i den komm. vassdragsplanen og forslag til avbøtende tiltak fra Miljøfaglig Utredning tas hensyn til.*

1.4 Formannskapetets justerte forslag:

Som innstillingen, men med tillegg at flomvannstanden ikke skal overstige "den bestemte maksimalvannstanden" (HRV)

2. Rauma Energis kommentar

- *På grunnlag av spørsmål fra NVE har Rauma Energi beregnet konsekvensene av å sløfse overføring fra Slemmeelva, sløfse regulering av Herjevatnet, flytte inntaket lenger ned og utløpet lenger opp. Resultatet fra beregningene er vist i tabellform i vedlegg 1.*
- *Herjevatnet er planlagt regulert ved 30 cm oppdemming og 20 cm senking. Det er dette reguleringsforslaget konsekvensene må sees i forhold til. Tidligere forslag om større regulering (f. eks. 1,3 m) gjelder ikke. Samlet reguleringshøyde på 0,5 m er antatt å være innenfor det området som gjaldt for den gamle reguleringen (Dam Teppinga). I styre for Eid og Holm Kraftlag ble det i 1961 behandlet søknad fra Herje Mylne (mølle) om utbedring av Teppinga, denne var da så grissen og dårlig at halve magasinet rant ut før de hadde bruk for det. Søknaden gjaldt tillatelse til å få sette opp en reguleringsluke og tette grunnen på begge sider til den maksimalhøgda vannet da hadde. Dette for å sikre drifta til en 100 Hk turbin med 27 m fall som dreiv mølla. Dette belyser vel at det har vært behov og regulering i Herjevatnet ved tidligere drift i Herjeelva.*
- *Nøyaktig profil og flomvannstander for dam Teppinga er ikke kjent, men profil kan oppmåles og flomvannstander beregnes for å belyse nåværende flomstigning. Neddemt areal ved 30 cm oppdemming er beregnet overslagsmessig som angitt i søknaden siden det ikke finnes kart med liten nok ekvidistanse i området. Det angitte arealet for neddemt areal må sees ut fra dette og kan være noe større eller noe mindre. HRV justeres inn i forhold til dagens installasjoner og regulering.*

- *Inntaksdammen i elva bygges i betong. Ved Teppinga vil utførelsen henge sammen med krav til flomavledning. Dammens lengde anslås å ville bli ca. 25 m over krona med fast overløp på HRV. Høyden henger sammen med grunnforholdene, men innenfor reguleringssonen vil 0,5 m være synlig. Forblending eller bruk av naturstein ved bygging kan være aktuelt. Kraftstasjonsbygg for småkraftverk som dette vil bli utformet i tråd med lokal byggeskikk og i materialer som passer til omgivelsene. Det forutsettes at stasjonen tegnes av arkitekt med disse kravene for øye. Konesjonsmyndighetene vil veie tiltakets fordeler og ulemper mot hverandre.*
- *Når det gjelder Herje Smoltanlegg, vises til egen framstilling vedrørende avtaler mm i vedlegg 2. Her er det forutsatt som hovedløsning at det pumpes vann til smoltanlegget fra turbinens undervann. Rauma Energi hadde møte med M&R- fylke 28.02.06 der mulige tekniske løsninger ble diskutert.*
- *Rauma Energis rettigheter i Herjeelva er nærmere dokumentert i vedlegg 3. Rauma Energi eier ikke fallrettighetene i Slemmeelva. Dette kommer ikke tydelig fram i konsesjonssøknaden hvor bare Herjeelva omtales. Rauma Energi ønsker ikke å gå videre med planene om overføring av Slemmeelva.*
- *Virkingen på biologisk mangfold, landskap og friluftsliv er utredet av kompetente utredningsmiljø etter vassdragsmyndighetenes krav. Ytterligere dokumentasjon rundt dette vil eventuelt måtte bli pålagt av konsesjonsmyndighetene.*
- *Avbøtende tiltak fastsettes av konsesjonsmyndighetene.*
- *Rauma Energi konstaterer for øvrig at kommunen er positivt innstilt til at fallet i Herjeelva utnyttes fra den foreslåtte inntakshøyden til sjøen.*

3. Møre og Romsdal fylke

3.1 Miljøfaglige konsekvenser

- *Det blir pekt på at Herjevatnet er flyttet fra rød til gul sone ved 2. gangs behandling av Vassdragsplanen uten at man kan se at endringen bygger på nye miljøfaglige vurderinger.*
- *Øvre del av Slemmeelva er flyttet fra gul til rød sone og nedre del fra gul til grønn. Slemmemyrene er registrert som et svært viktig myrområde.*
- *Regulering av Herjevatnet frarådes blant annet av hensyn til hekkende storlom; i det minste kreves stabil vannstand til tidligst midt i juli.*
- *Reduksjon i inngrepsfrie områder, INON, er betydelig, over 9 km². Søknadens beskrivelse, "noe reduksjon" er å bagatellisere forholdet.*
- *En utbygging som omsøkt vil være konfliktfylt for landskap og friluftsliv hvor reguleringen av Herjevatnet er det mest negative leddet. Arealet av reguleringssonen må beregnes og konsekvensene vurderes bedre.*
- *Inntaket vil ligge bare ca. 130 m fra nærmeste hytte på Myrsetsetra, bør flyttes lenger ned.*
- *Minstevassføring bør slippes hele året.*
- *Fisk. Det er ikke samsvar mellom Samla Plan og søknadens beskrivelse av fiskeforekomstene.*

3.2 Herje Smoltanlegg

- *Vassforsyning til anlegget må sikres.*

4. Rauma Energis kommentarer

- *Endringene i Vassdragsplanene er et kommunalt vedtak som Rauma Energi ikke har hatt noen innflytelse på.*
- *Regulering av Herjevatnet, jfr. også pkt. 1.2 og pkt. 2 ovenfor. Konsekvensvurderingens uttalelse om reguleringen som "... det mest negative leddet i tiltaket ..." er basert på 1,3 m regulering. Omsøkt regulering er på 0,5 m. Magasinet utgjør bare ca. 4 % av årstilløpet. Dette tilsier at vannet kan fylles opp i løpet av vel en uke med gjennomsnittlig maitilløp. Konesjonsmyndigheten vil måtte vurdere eventuelle krav til oppfylling gjennom året. Skal neddemt areal mellom normalvannstanden og HRV beregnes sikrere enn angitt i søknaden, må det kartlegges mer nøyaktig rundt vannet.*
- *INON-arealet som er angitt i søknaden, burde ha vært beregnet. Uttrykket "noe reduksjon" er brukt i fagrapporten.*
- *Det er beregnet konsekvenser av å flytte inntaket lenger ned, vedlegg 1. Det vises for øvrig til kommunens uttalelse, pkt. 1.3 ovenfor. Nåværende forslag til plassering av inntak er det beste ut fra en faglig vurdering.*
- *Uttalelsen om fiskebestander er også basert på uttalelse fra fagrapporten.*
- *Herje Smoltanlegg. Nærmere beskrivelse er gitt i vedlegg 2.*
- *Kraftstasjonen plasseres på fradelt tomt, se vedlegg 9, med utløp i elva.*

4. Statens vegvesen

Bestemmelsene i vegloven understrekes. Veglovens bestemmelser tas til etterretning når anlegget kommer til utførelse.

5. Istad Nett AS

Istad Nett har ingen merknader til at konsesjon gis. Underbalansen i området understrekes og at all ny produksjon vil bedre dette forholdet.

6. Norges Naturvernforbund

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal

6.1 Vassdragsvurdering i Rauma kommune - vassdragsplanen

- *Det vises til vassdragsplanens soneinndeling hvor Herjevassdraget er plassert i rød sone.*

Kommentar: Soneplasseringen er mer nyansert etter 2. gangs behandling enn det Naturvernforbundet angir, jfr. også pkt. 1.1.

- *Det vises til at vassdraget har store naturverdier og særlige naturkvaliteter. Ut fra dette bør søknaden avvises.*

Kommentar: Rauma Energi mener utbyggingen kan utføres på en skånsom måte og at det er opp til konsesjonsmyndighetene å avgjøre hvordan utbyggingen eventuelt kan tillates gjennomført og på hvilke vilkår.

- *INON-areal, regulering av Herjevatnet, overføring fra Slemmeelva, minstevassføringskrav, inntakskote.*

Kommentar: Jfr. kommentarer under ovenstående punkter.

- *Alternativ utbygging uten regulering av Herjeelva og overføring fra Slemmeelva.*

Kommentar: Beregning av konsekvensen av dette forslaget er vist i vedlegg 1.

- *Vegstandard - søknaden er vag. Det ser ut som det kan bli bilveg.*

Kommentar: Det står ikke i søknadens 3.12 at vegen skal være kjørbær for bil. Vegen bygges for kraftverkets behov for å få utført arbeidene.

7. Naturvernforbundet i Rauma

- *Naturvernforbundet i Rauma understreker spesielt soneplasseringen i Vassdragsplanen (rød sone) og reduksjon av INON-arealet.*

Kommentar: Begge temaene er omtalt ovenfor, blant annet soneendringen i forbindelse med 2. gangs høring av Vassdragsplanen.

8. Sandnes og Holm utmarkslag

- *Det er ikke fraskilt fallrettigheter i Slemmeelva.*
- *Slemmeelva kan utbygges på en bedre måte langs eget løp fra kote 320 uten inngrep inne på fjellet.*
- *Det må sikres nok vann til lakseklekkeriet.*
- *Det må ikke tillates at flomvannstanden i Herjevatnet overstiger HRV.*

Kommentar: Rauma Energi ble orientert i brev fra grunneierne, datert 4. juli 2006 om at søknad for utbygging av Slemmeelva blir sendt NVE, men det er så vidt vites ikke lagt fram noen utbyggingsplan. Det er derfor vanskelig å ta standpunkt til økonomien i en slik utbygging. Inngrepene i myrområdet unngås, men man får tilsvarende inngrep nedover vassdraget. De andre uttalelsene er kommentert ovenfor.

9. Oddlaug Herje, Gunnar Herje, Jon Herje

- *Generelle forhold: Konfliktene knyttet til hyttenes nærhet til det planlagte inntaket og konsekvensene av utbygd elv beskrives.*
- *Spesielle forhold: Virkninger for landskap og fossefall understrekes.*
- *Kulturminner: Den gamle reguleringsdammen, Teppinga, er flere hundre år og et verdifullt kulturminne.*

Kommentar: Redusert fallutnyttelse er gjort rede for i vedlegg 1. De øvrige konfliktene som beskrives, må avveies mot fordelene ved utbyggingen og de avbøtende tiltak konsesjonsmyndighetene finner å pålegge.

10. Jon Herje

Uttalelsen går mot planene ut fra forskjellige argumenter. Argumentene er kommentert i forbindelse med flere andre uttalelser.

11. Knut Herje

Utnyttelsen av elva i mølle, kraftverk mm beskrives. Konkret om utbyggingsplanene mener Herje kraftstasjonen skal ligge ved utløpsosen, videre at kraftverket hans, som kan utnytte maksimalt 100 l/s, må kunne drives videre.

Kommentar: Kraftstasjonsplasseringen er valgt slik for at rørgata skal bli kortest mulig. Plasseringen må eventuelt forandres dersom lokale forhold eller avtaler om annen plassering tilsier det, se også beregninger i vedlegg 1. Når det gjelder eksisterende kraftverk, er det på det rene at det tidvis vil være for lite vann til at kraftverket vil kunne gå for fullt. I perioden 1. mai til 30. september vil det etter forslaget i søknaden slippes 75 l/s fra inntaket. Dette vil være rikelig. Om vinteren vil det sannsynligvis være perioder hvor elva mer eller mindre tørker inn nedenfor inntaket. I perioder med mildvær med smelting kan det påregnes nok vann til kraftverket. Turbinen er imidlertid av Pelton type og vil kunne kjøres på last ned mot null.

12. Bodil Vikhagen

- Utbyggingen må vurderes etter andre alternativ.
- Adkomst til vannet fra nausta vanskeliggjøres.
- Adkomst i forbindelse med bygging av ny dam ved Teppinga.
- Tilkost til inntaket.
- Dammenes utseende.
- Kraftstasjonens utseende.
- Samfunnsmessige ulempe sammenlignet med fordelene.

Kommentar: Konsekvensen av noen alternative utbyggingsalternativ er vist i vedlegg 1. Planen beskriver en regulering som hever normalvannstanden 30 cm og senker 20 cm. Dette er vurdert å være innenfor de variasjoner man også har vært vant med tidligere. Det er forutsatt veiløs adkomst i forbindelse med bygging av dammen ved Teppinga, f. eks. med helikopter. Transportveien langs rørtraseen vil bli adkomst til inntaksdammen.

Inntaksdammen i elva bygges i betong. Ved Teppinga vil utførelsen henge sammen med krav til flomavledning. Dammens lengde anslås å ville bli ca. 25 m over krona med fast overløp på HRV. Høyden henger sammen med grunnforholdene, men innenfor reguleringssonen vil 0,5 m være synlig. Forblending med naturstein kan være aktuelt.

Kraftstasjonsbygg for småkraftverk som dette vil bli utformet i tråd med lokal byggeskikk og i materialer som passer til omgivelsene. Det forutsettes at stasjonen tegnes av arkitekt med disse kravene for øye. Konesjonsmyndighetene vil veie tiltakets fordeler og ulemper mot hverandre.

13. Elisabeth Herje Sogge

- Inntaket ønskes flyttet lenger ned.
- Dammen må sikres godt.
- Det må bygges broer over elva.

Kommentar: Se tidligere kommentarer vedrørende endret inntakssted. Inntaket vil bli sikret på forsvarlig måte etter behov og gjeldende retningslinjer. Den foreslåtte overføringen fra Slemmeelva øker vassføringen med ca. 20 %. Broer vil kunne bli aktuelt som tiltak hvis dette vurderes nødvendig.

14. Reidun Herje Strømsøyen

- Kraftstasjonen må støydempes.
- Overføring fra Tverrelva og Slemmeelva - nærings- og friluftslivsinteresser er mangelfullt utredet.
- Konsekvensene for friluftslivet er for dårlig vektlagt.

Kommentar: Tiltak for å dempe eventuell støy fra kraftstasjonen vil bli iverksatt. Friluftslivskonsekvenser er utredet av kompetente fagfolk på området. Konesjonsmyndighetene vil vurdere konsekvensene ut fra alle innspill i sin sluttbehandling.

15. Johan I. Friisvold

- Rauma Energi har bare fallrettigheter i Herjeelva.

Kommentar: Rauma Energi har ingen fallrettigheter i Slemmeelva. Dette kommer ikke direkte fram i søknaden hvor bare Herjeelva omtales.

Vedlagt svar fra Rauma Energi ligger følgende vedlegg:

Vedlegg 1 omtaler alternative planløsninger for utbygging. NVE refererer deler av vedlegget:

"I nedenstående tabell er beregnet konsekvenser av andre planløsninger enn den søknaden bygger på.

Alt. A: Søknadens planløsning

Alt. B: Som alt. A uten overføring fra Slemmeelva og med samme relative slukeevne som i søknaden: $1,97 \times q_{\text{middel}}$

Alt. C: Som alt. B uten regulering i Herjevotnet

Alt. D: Som alt. C, men med inntak på kote 350,0 og utløp i elva på kote 5,0

Alt	q_{max}	Rørlengde	Fallhøyde	Ytelse	Produksjon, GWh			Kostnader	
					Vinter	Sommer	Sum	Mill. kr	Kr/kWh
	m^3/s	m	m	MW					
A	1,50	2000	373	4,53	7,17	10,32	17,49	35,8	2,05
B	1,23	2000	373	3,72	6,06	8,40	14,46	29,6	2,05
A-B					1,11	1,92	3,03	6,2	2,05
C	1,23	2000	373	3,72	5,00	7,74	12,74	28,8	2,26
B-C					1,06	0,66	1,72	0,8	0,47
D	1,23	1750	345	3,44	4,62	7,16	11,78	26,7	2,31
C-D					0,38	0,58	0,96	2,1	2,19

..."

Vedlegg 2 omtaler Herje smoltanlegg:

"I forbindelse med bygging av stamfiskeanlegg i Herjeelva ble det i 1971 inngått avtale mellom Rauma komm. Kraftverk (nå Rauma Energi) og direktoratet for Jakt, Viltstell og

Ferskvannsfiske v/ Romsdal Laksestyre. Avtalen ga Romsdal Laksestyre 15 års rett til å nytte vann fra Rauma Energis fallrett i Herjeelva.

I 1985 kom det ønske om forlenging av leiekontrakten og at avtalen også skulle omfatte et smoltanlegg. Saken ble behandlet i Energistyret og kommunestyret. Saken ble kommunestyrebehandlet 28. mai 1985 og fikk slikt enstemmig vedtak.

- *Rauma kommunestyre vedtar at avtalen mellom Direktoratet for vilt og ferskvannsfiske v/ Romsdal Laksestyre og Rauma kommunale kraftverk om leie av vann fra Herjeelva også gjelder for drift av smoltanlegg.*
- *Avtalen forlenges for en ny 15-års periode. Den årlige leien settes til kr. 1.000,*
- *Det tas fig. forbehold i leieavtalen:*
 - *Skulle det bli aktuelt med utbygging i h.h.t. prioritering i Samla Plan, må leieforholdet opphøre.*
 - *Åfarnes Vassverk har rett foran Romsdal Laksestyre til nødvendig tilskuddsvann. Dette blir tatt ut høyere oppe i vassdraget.*
 - *Kraftverket garanterer ikke minstevannføring pr. 100 l/sek etter at behovet for Åfarnes Vassverk er tilgodesett.*

Som det går fram av leiekontrakten er en mulig utbygging av Herjeelva vært kjent, og leie er derfor blitt satt till 5 år. Etter avtalen fra 1985 opphørte leieforholdet i 2000, ny avtale er ikke inngått.

Tirsdag 28.02.2006 ble det avholdt møte mellom Rauma Energi og Fylkesmann i M&R ved Sættem og Haukebø og ansatte ved smoltanlegget for å diskutere vannforsyningen.

Mulig løsning for å sikre vann til smoltanlegget.

Bygge en kum med 1 hoved og 1 reserve pumpe i avløpet for turbinen.

For å sikre vanntilførsel ved driftsstans av aggregatet og strømbrydd montere en automatisk tappeventil med trykkreduksjon på trykkrør før hovedstengeventil i kraftstasjonen. Ventilen innarbeides i overvåkingsanlegget for kraftverket slik at den åpner ved utkobling av effektbryteren for aggregatet. Ved innvendig vedlikehold av vannveien for kraftverket må det være overløp eller tapping fra inntaksdammen for å sikre vanntilførselen til smoltanlegget.

Det er kjent at smoltanlegget ved lite tilsig i dag har problemer med høy vanntemperatur om sommeren. Kan det være en mulig løsning at smoltanlegget søker om ytterligere regulering av Herjevannet (under den LRV som Rauma Energi får konsesjon på)? I tørrperioder vil tilsiget kunne komme under 100 liter/sek og regulering av Herjevannet er derfor nødvendig for å sikre vanntilførselen til smoltanlegget.”

Vedlegg 3 omhandler Rauma Energis rettigheter i Herjeelva. Saken er vurdert av advokat Odd Larhammer i 1978 og 1988 og det er kommet frem at Rauma Energi har fallrettighetene i Herjeelva. Bakgrunnen for konklusjonen er ytterligere dokumentert i vedlegg 6 – 15.

Vedlegg 4 er referat av Rauma formannskaps møte av 23.04.1985 og omtaler utvidelse av Romsdal laksestyre sitt klekkeri på Herje – ønske om forlengelse av leiekontrakt.

Vedlegg 5 er leiekontrakt mellom Rauma kommunale kraftverk (i dag Rauma Energi) og Direktoratet for jakt, viltstell og ferskvannsfiske v/ Romsdal Laksestyre, i forbindelse med bygging av stamfiskanlegg, gjengitt.

Vedlegg 6 – 15 dokumenterer eierskifte av aktuelle eiendommer/fallrettigheter berørt av utbyggingen.

Etter befaring den 30.10.2006 er følgende tilleggsuttalelser blitt sendt til NVE:

Knut Herje uttaler i brev av 03.11.2006:

” ...

Det var nytt for meg då eg under synfaringa fekk høyre at Rauma Energi AS vil periodevis tørrleggje elva mellom Herjevatnet og inntaksdammen lenger nede. Dette kan ikkje gå an! Det grunne Litlevatnet vil skrumpe inn og bli liggjande som ein stor daud flekk i det vakre landskapet. Elvelaupet vert tørt, og vi ser inga Stillelv med sin vakre vass-spegel som lyser mot oss, mellom anna frå setra vår på Myrset. Inntaksdammen lenger nede med det høge ståltrådgjerdet kring, vert eit framandelement.

Fiske i elva har vore ei oppleving for seg sjølv. Sjøauren gjekk opp elva til hundre meter ovom mølla. Beste fiskeplassen for små aure og ”kree” var mellom Oterdammen og Storfossen. No i sommar var eg saman med ein son og 3 barnebarn frå Ålesund og fiska på fjellet, mellom Stillelva og Storfossen. Fisk fekk vi, nok til middag til 3 vaksne og 3 born. For ei oppleving for meg, og ikkje minst for borna!

Så er det vårt ynskje og vår von at elva får leve.”

Knut Herje uttaler på vegne av seg selv, **Oddlaug Herje Hovdenak**, **Gudrun Herje Langseth**, **Gunnar Herje** og **Jon Herje** i brev av 06.11.2006:

”Innledning / generelt:

Det vises til tidligere innsendte høringsuttalelser vedrørende Rauma Energi sin konsesjonssøknad for bygging av Herje kraftverk. Selve synfaringen ble gjennomført på en profesjonell måte, og flere som hadde engasjert seg i saken var tilstede - unntatt blant andre Naturvernforbundet og Teknisk Etat i Rauma Kommune. Det kom fram en del nye opplysninger, og været var godt. Dette gjorde at alle fikk se hvordan forholdene er. Energiselskapet var godt representerte og gav utfyllende informasjon om planene.

Det eksisterer en del usikkerhet vedrørende arealplanen for området, denne er ikke ferdig realitetsbehandlet og vedtatt enda. Vassdragsplanen for Rauma er etter noen justeringer godkjent av politikerne. Denne planen åpner for utbygging av vassdraget i tråd med planene til det kommunale energiselskapet. Forslaget om å ta med Slemmeelva m/ en del av Slemmemyrene er frafalt - også fra Rauma Energi sin side. Naturvernforbundet har i sin uttalelse ikke uttalt seg om de nedre deler av vassdraget.

Det er helt klart at Rauma Energi innehar fallrettighetene i Herjevassdraget. Forholdet mellom Smoltanlegget (Romsdal Laksestyre) og Rauma Energi er så langt av uformell karakter. Det kom fram under befaringen at det er kontakt mellom partene. Nåværende eier av mikrokraftverket i elva (Knut Herje) har en 20 års leieavtale med Rauma Energi datert fra 1995 - hva som så skjer er usikkert. Det vil også være uklart dersom konsesjon for utbygging ikke gis. Dette er selvfølgelig en privatrettslig sak mellom mikrokraftverkets eier og Rauma Energi. Mikrokraftverket bidrar til å opprettholde bosettingen på Ytre Herje, og vil kunne gjøre dette i flere generasjoner framover.

Smoltanlegget har en samfunnsmessig viktig rolle ved å bidra til å bevare villlaks-stammene i Møre og Romsdal og Trøndelag. Anlegget trenger en minimumstilførsel på ca. 100 liter vann

pr. sek. Inntaket er lokalisert like nedenfor Herje Mølle hvor turbinen til mikrokraftverket er lokalisert (ca. kote 40). Smoltanlegget sysselsetter 3 personer fra bygda på deltid.

Sjø-ørrett går opp i elva til dammen ovenfor Herje Mølle - dette er en strekning fra sjøen på ca. 300 meter. Det har i alle år vært oppgang av fisk, og det er fortsatt bra fiske når elva har litt størrelse i nedbørsperioder om sommeren (Helge Slemmen - personlig meddelelse).

Representantene fra Energiselskapet hadde på direkte spørsmål ingen forslag til "avbøtende tiltak" for å kunne bevare dette fisket etter en utbygging.

Herjevatnet:

Det er åpenbart at mange går tur fram til vatnet, både hyttebrukere og andre. Det er lett adkomst fra parkeringsplassen på Nysetra. Fra begynnelsen av august i år hadde ca. 320 personer skrevet seg inn i boka som Holmemstranda Idrettslag har lagt ut ved turposten "Teppinja". Planen om å regulere vatnet og bygge terskel m/ automatisk regulering - er et svært stort inngrep i området. Det er ikke avklart om en del naust og hytter må flyttes. Natur- og miljørapportene som følger konsesjonssøknaden fastslår at utbyggingen vil føre til at inngrepsfri sone 1 (mellom 5 og 3 km fra inngrep) og inngrepsfri sone 2 (mellom 3 og 1 km fra inngrep) vil minke, mest i sone 2. Dette medfører redusert verdi for hele området som friluft- og rekreasjonsområde. For utbyggingen som det opprinnelig er søkt om, er konsekvensene rangert som "middels/stort negative" (Miljøfaglig Utredning, rapport 2005;65 - side 28).

Området ved enden av vatnet er idyllisk, og dette er en mye brukt badeplass og fiskeplass. Utbyggingen vil i svært stor grad redusere naturopplevelsen og bruken av området. Ved stenging av utløpet vil ikke fisk kunne passere. Når utløpet stenges, vil tilsiget til elva være svært begrenset, da det ikke er større bekker som kommer inn før reguleringsdammen på kote 370 (alt. 350 eller lavere). Lillevatnet har en naturlig terskel som også vil medvirke til at vassmengden i elva blir raskt redusert ved stengning.

Inntaksdam:

Denne er planlagt på kote 370, og medfører at det blir en stor kunstig dam, anslagsvis 100 meter oppover elveløpet fra damkrona. Elvesidene er bratte; det gjør at det blir brådypt på sidene. Av sikkerhetshensyn må større deler av sidene på dammen også sikres med gjerde. Miljørapporten har inntegnet et "bjørkebelte" på nord/østsiden av elva - denne strekker seg nedover til ca. kote 350. En ospelund i dette beltet må hugges/ neddemmes. Ospelund i denne høyden i vår region er uvanlig - og bidrar positivt til variasjonen i naturopplevelsen.

Selve dammen blir svært synlig fra Myrsethaugen (seterhusene) og fra hyttene i lia ovenfor. Det registreres at det pågår en ekspansiv hyttebygging i området langs vegen fra Nysetra. Hyttene som ligger i området som den planlagte dammen er synlig ifra - er av enkel standard. Elva nedenfor inntaksdammen blir i praksis tørrlagt - og alle sakkyndige uttalelser peker på at både fossekallen og krea vil forsvinne fra vassdraget.

Vegalternativet som er aktuelt, medfører en forlengelse av eksisterende skogsvei opp fra lia på Ytre Herje. Denne veien vil måtte gå svært nær eksisterende hyttebebyggelse på kote 350. Ingen av hytteeierne har ønske om veg - tvert imot vil veg bli oppfattet som et stort fremmedelement i området. Det er ikke foreslått avbøtende tiltak som i tilstrekkelig grad reduserer de skadelige virkningene. Gjensåing av rørgatetrasé er etter vår mening ikke tilstrekkelig.

Inntaksdam på kote 350 er særdeles uakseptabelt for hytteeierne i området.

Uansett utbyggingsalternativ vil bortfall av "elvetuset" være en forringelse av naturopplevelsen langs hele elva ned til sjøen.

Fisket, og det å oppholde seg langs elva er uvurderlig mentalhygiene i vår tid. Observasjon av fossekallen vil forsterke den positive opplevelsen. Det finnes rundt omkring i vårt land nok eksempler på tørrlagte elveleier "uten liv".

Elva nedenfor planlagt inntaksdam:

Det erpekt på at elva "eksponeres lite", men det innebærer ikke at opplevelsesinntrykket er stort. Deltakerne på befaringen kunne med egne øyne oppleve elvas stryk fra kote 350 og nedover til Storfossen. Det er storvokst gammel furuskog på begge sider av elva, men det er lett å gå i terrenget. Selve Storfossen og juvet nedenfor har særegne kvaliteter som i andre vassdrag har medvirket til fredningsvedtak. Det relativt godt fiske i hele elva ned til sjøen.

Elvas løp fra "Stillelva" (ca. kote 380) kjennetegnes av en rekke kulper som veksler med stryk over svaberg. Kulpene er mye brukt som badeplasser av de som har hytter i området. Hyttene er som nevnt av enkel standard uten innlagt strøm og vann. Neddemming (inntaksdam) og tørrlegging nedenfor vil til en stor grad ødelegge elva som badeplass. Fiske som egen naturopplevelse og kilde til rekreasjon er ellers behørig omtalt.

Nedre del av vassdraget:

Det er allerede nevnt innledningsvis de uheldige sider av utbyggingen - spesielt vektlegges at laksefisk ikke kan gå opp i elva når vannføringen reduseres. Det er bekymringsverdig at Energiselskapet ikke har noen forslag til avbøtende tiltak i forhold til dette - det er også vanskelig å tenke seg at slike tiltak er mulig å gjennomføre uten å flytte planlagt kraftstasjon oppover elva - ovenfor Herje Mølle.

Støyproblemer i forbindelse med drift av kraftstasjon er ikke omtalt i konsesjonssøknaden - dette problemet kan muligens delvis løses gjennom tekniske tiltak ved byggingen. Smoltanlegget er lovet "sikker strøm" og sikker vannforsyning. Det er uklart hvilket beredskapsnivå dette skal ligge på. En 100 % sikker løsning vil være svært kostbar (jfr. Strømforsyning til sykehus). Fisken i anlegget er svært utsatt, og det kom fram under befaringen at dagens uhindrede vannføring er marginal i forhold til behovet i tørre perioder om sommeren. Bestyrer Helge Slemmen antydte at de foreliggende målinger i konsesjonssøknaden neppe var representative i så henseende.

Konklusjon:

Etter vår mening er de samlede negative konsekvenser av det planlagte tiltaket så store at det ikke kan oppveie de positive effekter (Energitilskudd / Inntekt for Rauma Kommune). Det skal også nevnes at utbyggingen ikke vil gi lokale arbeidsplasser, men tvert imot sette bosetning og arbeidsplasser i bygda i fare.

Vår uttalelse viser at vassdraget også har betydelige kvaliteter som er lite omtalt både i konsesjonssøknaden og i høringsuttalelsene. Dette er kvaliteter som er viktige å bevare for nåværende og fremtidige brukere av området.

Denne uttalelse er ført i pennen av Jon Herje på vegne av "Herjeelvas venner". Andre deltagere på befaringen listet opp øverst på dette brevet slutter seg til innholdet."

Rauma Energi har etter befaringen kommet med følgende kommentarer i brev av 07.11.2006:

"Vi viser til befarings ved Herje kraftverk 30. oktober 2006, der det kom frem spørsmål om avbøtende tiltak for anadrome fiskearter i Herjeelva.

Det kom fram under befaringen at ansatte ved smoltanlegget i sommer har måtte senke utløpet i Herjevatnet for å få tilstrekkelig med vann til anlegget, dette betyr at Herjeelva nedenfor vanninntaket til smoltanlegget allerede i dag må være tørrlagt til tider.

Rauma Energi satte opp en vannstandsmåler ved Herjebrua 19. juli 2005. Hydrolog fra Tafford Kraftproduksjon har foretatt vannføringsmålinger (flygel og saltoppløsningsmetoden) i Herjeelva og har satt opp vannføringskurve.

Har ut fra målingene med data fra 19.07.05 til 10.02.06 laget noen diagram for å illustrere vannføringen i Herjeelva etter en eventuell utbygging.

I diagrammet for den målte vannføringen, "Målt vannføring Herjeelva $m^3/s + 0,1 m^3/s$ fra smoltanlegg" har vi lagt inn $0,1 m^3/s$ fra smoltanlegget i tillegg, vi får da en vannføring på minimum $0,19 m^3/s$ og en maks på $2,9 m^3/s$ fra et nedbørsfelt på $13,8 km^2$.

Norconsult har oppgitt nedbørsfeltet nedenfor inntak på kote 373 til $2,2 km^2$, i diagram "Restvannføring Herjeelva $m^3/s +$ flomtap fra inntak" har vi prøvd å illustrere en eventuell restvannføring i Herjeelva ved utløpet i fjorden. Slukeevnen på $1,5 m^3/s$ til kraftverket er trukket fra. I diagrammet er det ikke tatt hensyn til regulering av Herjevatn.

Diagram "Restvannføring Herjeelva m^3/s , uten flomtap fra inntak" er beregnet ut fra et felt på $2,2 km^2$ nedenfor inntak og utløp ved fjorden.

Oppsummering:

Vi mener at restvannføringen etter en eventuell utbygging til tider vil være så stor at anadrom fisk fortsatt vil kunne gå opp i elva. Fiske er ikke tilrettelagt for allmennheten og etter som vi oppfattet var det bare tatt noen få fisker i nærområde av brua de seneste årene."

Vedlagt brevet er oppdaterte vannføringsdata samt deltakerliste for befaringen.

Rauma Energi har også sendt følgende tilleggs kommentarer i brev av 07.11.2006:

"Herjevatnet:

Området ved utløpet av vatnet er ikke naturlig men bærer preg av regulering av vannet fra tidligere drift i Herjeelva. Teppinja viser at vannet reguleres allerede i dag ved å ta ut nåler (treplank) i utløpskanalen. Det er klart at en ny dam vil være en forandring i området men naturopplevelsen og bruken av området vil slik vi ser det ikke endres mye. Området kan fortsatt brukes som fiske og badeplass, bare et lite område ved tappeluken må avsperras.

Det ble opplyst under befarings at ansatte ved smoltanlegget hadde vært oppe ved Teppinja nå i sommer og senket utløpskanalen for å få tilstrekkelig med vann ($100 l/s$) til smoltanlegget. Dette viser at vannføringen i Herjeelva allerede i dag til tider er svært liten, kanskje under $50 l/s$ ut fra Herjevatnet. En utbygging og regulering av vatnet vil bedre tilsiget i elva ned til inntaksdammen ved tørrperioder ved at vann tappes fra vannet (magasinet). Derfor ville en større reguleringshøyde av vatnet, over $0,5$ meter gitt bedre tilsig i elva. Terskelen ved Lillevatnet har nok vært forandret en gang i forbindelse med tidligere drift av elva.

Inntaksdammen:

Det er riktig at inntaksdammen på kote 370 vil bli en kunstig dam, denne kan gi både positive og negative sider, det kommer an på øynene som ser. Dammen vil sikkert bedre levevilkårene for krea og ved deler av den kan det bli gode fiskeplasser. Elva fra Herjevatnet og til inntaksdammen vil også gi bedre levevilkår for krea etter en eventuell utbygging med regulering av Herjevatn da vannføringen vil øke på denne strekningen. Fisken ut og inn av Herjevatnet vil stort sett kunne vandre som før da tappeluka sjelden vil bli helt stengt.

Elva nedenfor planlagt inntaksdam:

Elva fra planlagt inntaksdam til sjøen går for det meste i stryk med få kupler. Nedenfor inntaksdammen til nåværende kraftverk er den i dag allerede tørrlagt til tider så her må vel fiske være dårlig. På lange strekninger er elva vanskelig tilgjengelig på grunn av bratte elva sider og juv og er lite synlig i terrenget. Kulpene på strekningen nedenfor inntaksdammen vil fortsatt være mulig å benytte som badeplass, foreslått minstevannføring vil sørge for det. I flere av kulpene vil det fortsatt være vann selv uten minstevannføring fra inntaksdammen. Så elva kan fortsatt brukes som badeplass og kan flere plasser kanskje bli bedre på grunn av høyere vanntemperatur. Når det gjelder krea på denne strekningen tror vi fiske må være relativt dårlig og bedre fiskemuligheter i inntaksdammen og elva oppstrøms denne vil være avbøtende tiltak for krea.

Nedre del av vassdraget:

Vi tror fortsatt at laksefisk ved flommer kan gå opp i elva. Vi har oppfattet det slik at laksefisk er svært begrenset, noen få fisk tatt de seneste årene av grunneier. Fisket er ikke tilrettelagt for allmennheten noe elvebreddene også bærer preg av, begge sider er gjengrodd av skog som gjør fiske vanskelig. Hvis opplysningene er feil og fiske er tilrettelagt for allmennheten og grunneier taper inntekter på grunn av redusert fiske kan et avbøtende tiltak være å betale ut en årlig erstatning. Laksefisk går ikke lenger opp en til sperrerist for vanninntak til smoltanlegg, ca kote 18, ikke kote 40 som sto i kommentar.

Når det gjelder smoltanlegget har Rauma Energi ikke lovet sikker strøm og sikker vannforsyning. Men vi er villige til å inngå ny leieavtale og har skissert en mulig teknisk løsning for å sikre vannforsyningen når det naturlige tilsiget er over 100 l/s. Når det gjelder vannføringsmålingene tror vi Herje har misforstått. Rauma Energi har satt opp vannstandsmåler ved Herjebrua. Når en får tilstrekkelig med data vil denne dokumentere vannføringen i Herjeelva før utbyggingen. Etter som vi oppfattet Slemmen hadde senking av utløpet han gjorde i Herjevatnet kunnet forstyrre denne måleren.

Konklusjon:

Rauma Energis mening er fortsatt at en utbygging av Herje kraftverk vil gi samfunnsmessig mer positive enn negative sider. Utbyggingen vil bedre kraftsituasjonen i Møre og Romsdal. Gi økte inntekter til Rauma kommune, som også beboere på Herje får nytte godt av. Gi ny skogsveg til grunneier. Den daglige driften av kraftverket vil kreve leie av tjenester slik som snøbryting, vedlikehold etc. Kraftverket til Knut Herje vil fortsatt være i drift på flomvann.

Slik vi ser det vil badeplasser og fiske etter krea i elva ikke bli nevneverdig skadet. Vi er villig til å inngå leieavtale med smoltanlegget og komme med tekniske løsninger for å sikre fortsatt drift av dette. Der er noen få hytteeiere som er negativ til prosjektet. De fleste både gamle og nye

hytteeiere i området går og venter på at utbyggingen skal komme i gang, slik at de planlagte hyttefeltene rundt Herjevannet kan realiseres for allmennheten."

Jon Herje har vært i kontakt med Artsdatabanken i forbindelse med vurdering av funn i influensområdet for inngrepet. I svar fra Artsdatabanken av 09.01.2007 refererer vi følgende:

*"Når det gjelder sopp, er det registrert ca. 10 000 arter i Norge, mens bare 2402 arter er vurdert i forhold til IUCN sine kriterier i denne omgangen. Vi har foreløpig bare gitt innsyn i de artene som er på Rødlista 2006. Arter i kategoriene LC (Livskraftig), NA (Ikke egnet for vurdering) og NE (Ikke vurdert) vil bli gjort tilgjengelig senere. Foruten *Repetobasidiellum vestitum* som du allerede har funnet i Rødlista i kategori DD har artene på side 19-20 i den vedlagte rapporten blitt vurdert til LC eller er ikke vurdert (NE).*

De tre andre artene er vurdert slik:

Hyphoderma capitatum er ikke vurdert (NE) i denne omgangen.

Amphinema byssoideser og Phlebiella vagaer er begge vurdert til LC (Livskraftig)."

NVE har i den videre saksbehandlingen bedt Rauma Energi utrede 2 alternative plasseringer av kraftstasjon, veiadkomst til inntak og produksjonstap ved alternative minstevannføringer. Rauma Energi har i forbindelse med utredningen bl.a. vært i kontakt med grunneier Knut Herje. Trond Herje (sønn av Knut Herje) har i denne forbindelse kommet med ytterligere 2 alternative plasseringer for kraftstasjon, samt kommentert på alternativene foreslått av NVE.

Trond Herje uttaler i brev av 12.03.2009:

"... NVE har bedt Rauma Energi vurdere to alternative lokaliseringer som alternativ til de stedene som er oppgitt i søknaden. Undertegnede har på vegne av Knut og Anna Herje som er grunneiere (gnr/bnr 158/1 og 158/2), min bror Olav Herje, som er odelsgutt, og meg selv ytret at det kanskje er en annen lokalisering som er bedre egnet enn de to alternativene som NVE har foreslått. Etter drøftelser i familien og befaring rundt på gården har vi kommet til to alternativer.

Disse er vist som alt. 3 og 4 på kartet på side 2.

Vi føler det er viktig å presisere at vi egentlig ikke ønsker utbyggingen både på grunn av friluftsinnteresser på fjellet, fisken i elva, fossekallen, oteren, kulturlandskapsverdiene og den muligheten som det eksisterende kraftverket gir grunneier økonomisk mulighet til å være aktive kulturlandskapsarbeidere. Et fint kulturlandskap er viktig også for turismen som f. eks. naboeiendommen mot vest som har en attraktiv campingplass. Dette var vel ikke anledningen for å ta opp slike perspektiv for dette har nok kommet frem i den ordinære høringsrunden.

På side 2 finner dere det kartet som dere sendte til Rauma Energi. Dette har jeg skrevet/tegnet litt på for å vise gammel bygdevei og rester av gamle kvernhus. I tillegg så har jeg tegnet inn alternativ 3 og 4 samt forslag til rørgate for alternativ 4.

På side 3 og 4 er det anført noen punkt med fordeler og ulemper angående de fire alternativene.

...

Etter grundig overveielser har vi kommet til at det er to andre lokaliteter som kan være mye mer tjenelige enn de alternativene som Rauma energi har fått i oppdrag å utrede. Den ene av disse er den vi foretrekker mest, mens den andre er egentlig for å få til det minste ondet av flere (slik vi ser det).

Begrunnelse alt 3:

- *Kraftverket vil ikke ødelegge det visuelle inntrykket av gardstunet der møllen med fossen like ved er en del av helhetsinntrykket i kulturlandskapet. Denne møllen har stor kulturhistorisk verdi.*
- *Det er bevilget kulturlandskapsmidler for å restaurere bygdemølla.*
 - *Denne inneholder et gammelt kraftverk og en sag.*
- *En bevarer den nederste delen av elva der det er sjørret (anadrom fisk).*
- *En slipper støy fra kraftverket*

Begrunnelse for alt 4:

- *Dette er et område der det nesten ikke er noen kulturlandskapselementer av særlig verdi som blir berørt (dersom en finner en løsning for å få vannrøret frem til kraftverket på en skånsom måte).*
- *Det går en trasé for vei mellom løa og elva som en kan nyttes både til bygging og videre drifting av kraftstasjon.*
- *Jeg har også antydnet hvor rørgate kan gå, uten at jeg har utredet dette grundig.*

Grunner som gjør at vi ikke ønsker de alternativene som er foreslått av NVE:

Alt 1

- *Denne løsningen vil skjemme den gamle bygdeveien og vil berøre gamle rester av kvernhus og eldre mølle.*
- *Denne vil ødelegge og ta vatnet bort fra fossen som ligger like ved møllen.*
- *Denne løsningen vil ha negativ innvirkning for sjørret (anadrom fisk).*

Alt 2

- *Det er slik at det stort sett kommer en trekk ned over "Herjedalen" som blåser forbi møllen og rett mot våningshuset. Dette vil ta med seg lyden fra kraftverket og skape bråk!*
- *Dette vil ødelegge kulturlandskapskvalitetene som er opparbeidet og restaurert de siste 10 – 15 årene.*
- *Dette er egentlig lite aktuelt."*

Rauma Energi har utredet de fire alternative kraftstasjonsplasseringene, veiadkomst til inntak og produksjonstap ved foreslått minstevannføring. Rauma Energi uttaler i brev av 18.03.2009:

"... Alt. 1

1.1 Vurdering av kraftstasjonsplassering (støy, andre konflikter mm.) – RE

Onsdag 4. mars 2009 ble det foretatt befaring ute ved Herje, tilstede grunneier Helge Slemmen, Ståle Sæterbø fra RE. Grunneier er positiv til alternativet, men er bekymret for støy fra kraftverket. Har tegnet inn beste plassering av kraftstasjon på kart. Legges kraftstasjonen inn mot bakken vil den bli liggende i skjul for våningshuset til H. Slemmen og naturlig terreng vil danne støyskjerm mot dette. Støydempes også avløpskanal fra turbin med lydgardiner vil det

ikke bli problem med støy mot Knut Herje sitt gardsbruk heller. Avløpet fra turbin føres ut i elva ca. på kote 8 -10.

1.2. Gunstig sted for rørgatekryssing – RE

4.mars ble også rørgatetraseen som er tegnet på kart fra NVE befart fra kraftstasjonsplasseringen og til der rørgata er tenkt kryssa elva. Det vil være mulig å krysse elva der den er tegnet inn ved hjelp av støpt bru (betongelementer eller lignende) som røret legges på, elveløpet her er smalt med bratte elvebredder på begge sider. Like oppstrøms der elvene deler seg er det mulig å krysse elveløpet ved å sprengte grøft. Hvilke alternativ til kryssing som passer best kan vel velges når detaljplanlegging av kraftverket starter. Grunneier ønsker at rørgatetraseen planeres slik at det kan kjøres med traktor etter at røret er nedgravd.

I følge Slemmen er venstre elveløpet (sett oppstrøms fra hovedvei) hovedløpet fra gammelt av. Flere rester (steinmurer) etter mølledrift etc. ble observert på høyre side av det gamle hovedløpet. Plassering av kraftstasjon og rørgatetrasé vil ikke komme i konflikt/berøring med noen av disse etter det vi kunne se.

Alt. 2

2.1 Vurdering av kr.st.plassering (støy, andre konflikter mm.) – RE

I tillegg til e-post fra NVE 17.februar, viser vi også til brev fra Trond Herje, datert Ålesund 12.mars 2009.

Hvis det stemmer at det stort sett kommer en trekk ned fra Herjedalen som blåser forbi møllen og rett mot våningshuset, kan det kanskje bli vanskelig å støydempe en kraftstasjon her. I følge Anna og Knut Herje hører de til tider det eksisterende kraftverket fra våningshuset. Vår vurdering er at hvis forholdene er slik vil støyen fra fossen ved store vannføringer være høyere enn fra et eventuelt kraftverk. Irritasjonsmomentet vil vel kanskje bli større med støy fra et kraftverk mot naturlig støy fra fossen. Grunneier er mot dette alternativ.

2.2. Bruk av eksisterende vei alternativt bygging av ny vei – RE

For dette alternativet kan eksisterende vei benyttes ved å inngå avtale med grunneier.

Alt. 3

Viser til brev fra Trond Herje, datert Ålesund 12.mars 2009.

3.1 Vurdering av kr.st.plassering (støy, andre konflikter mm.) – RE

Grunneier ser helst at det ikke blir bygging av kraftverk her, men hvis det blir bygging er det dette alternativ som er mest akseptabelt.

Plasseres kraftstasjon her vil det bli et årlig tap på 1,75 GWh i forhold til utløp ved fjorden. Rauma Energi mener derfor at det ikke er økonomisk riktig å legge kraftstasjon her.

3.2. Bruk av eksisterende vei alternativt bygging av ny vei – RE

Velges alternativ 3 må det bygges ny vei fra møllen og opp til kraftstasjon.

Alt. 4

Viser til brev fra Trond Herje, datert Ålesund 12.mars 2009. Møte med Anna og Knut Herje på Åndalsnes 13.mars 2009 og befarings ute ved Herje samme dag.

4.1 Vurdering av kr.st.plassering (støy, andre konflikter mm.) – RE

Plassering av kraftstasjon i alternativ 4 kan likestilles med alternativ 1. Det vil bli en naturlig jordvoll mellom kraftstasjon og våningshus til Anna og Knut Herje som vil virke som støyskjerm. Avløpet her kan også føres ut i elva på ca. kote 8 -10, nederste del av den anadrome strekningen vil derfor ikke bli berørt. Det vil bli større avstand til rester av gamle kvernhus og møllen enn for alternativ 1. Alternativ 1 vil heller ikke komme i berøring med noen av disse.

4.2. Gunstig sted for rørgate- RE

Ulempen med alternativ 4 er at elva må krysses med rørgata to ganger. Vedlegger kart som vi mottok fra Anna og Knut Herje i møte 13. mars, der det er tegnet inn en rørgatetrasé i tillegg til den i kartet fra Trond Herje. Vi foretok befarings langs med de foreslåtte rørgatetraseene 13.mars. Det ser ut til at det er mulig å grave ned røret i dette området, på enkelte strekninger kan det være fare for at røret må legges i fjellgrøft. I rørgatetraseen i alternativ 1 ser det ut til å være finere masser.

4.3. Bruk av eksisterende vei alternativt bygging av ny vei – RE

I alternativ 4 kan nåværende vei opp til løa/elva benyttes og herfra må det bygges ny vei til kraftstasjonen. Ulempen med dette veialternativet er at det blir oftere trafikk gjennom tunet ved kontroll og vedlikehold av kraftverket enn om alternativ 1 velges. Fordel med vei for alternativ 4 vil være at det blir bedre sikt ved utkjøring til riksvegen en ved alternativ 1.

Konklusjon alternativ 1,2,3 og 4.

Alternativ 1 og 4 kan være akseptable løsninger sett fra Rauma Energis synspunkt. En slipper å krysse riksveien med rørgata. Nederste halve strekningen for den anadrome delen blir ikke berørt. Tap i fall er forholdsvis lite. I forhold til støy er dette de beste plasseringene.

Rauma Energi vil foretrekke at alternativ 1 velges på grunn av at her er grunneier i utgangspunktet positiv til planene, og forhandlinger videre vil derfor kanskje bli lettere. Grunnforholdene etter rørgatetraseen ser også ut til å være bedre i alternativ 1 enn for alternativ 4. Framtidig vei til kraftstasjon vil ikke gå gjennom gardstunet hvis alternativ 1 velges.

I alternativ 2, 3 og 4 er grunneier i utgangspunktet mot en utbygging, de er også mot alternativ 1 (brev Trond Herje 12.mars).

Det vil være muligheter å starte forhandlinger med begge grunneierne ang. avtaler om stasjonstomt, rørgatetrasé og vei.

5. Kart over veier - RE

Vedlegger forslag til kommunedelplan for Nyseter/Herjevatnet som vi mottok fra Rauma kommune 16. mars, denne er ikke vedtatt. I forslaget til kommunedelplan er det lagt en vei gjennom hyttefeltet nord for Myrsethaugen til inntak for Herje Kraftverk. Det er ikke startet forhandlinger, men for veien til inntaket blir det sikkert et samarbeid med grunneierne om veien til hyttefeltet. Til dammen ved Herjevatn er det ikke planlagt vei, utstyr fraktes inn med

beltekjøretøy eller helikopter. For å legge røret fra inntaksdam til kraftverket vil det bli benyttet eksisterende veier så langt dette blir mulig. Det vil bli benyttet helikopter på partier av rørgatetraseen der det blir vanskelig å transportere røret inn. Fra inntaket til Herjevatn må det graves grøft for å føre fram strøm og signalkabler for drift og overvåking av reguleringen.

6. Produksjonstap

6.1 Pga redusert fall - Norconsult

Basert på forutsetninger om 0,95 mill. m³ magasin i Herjevatnet, slipping av 75 l/s som minstevassføring om sommeren (ingenting om vinteren), slukeevne 1,23 m³/s (eks. Slemmeelva), fås et produksjonstap på 0,039 GWh pr. m fallhøyde. Ved f.eks. å legge kraftstasjonen rundt kote 25 (22 m høyere enn ved utløp i fjorden), fås dermed et tap på 0,039 x 22 = 0,86 GWh.

6.2 Pga økt minstevassføring - Norconsult

Økes minstevassføringen til 100 l/s om vinteren og 160 l/s om sommeren, reduseres produksjonen beregningsmessig sammenlignet med 3.1 med 2,32 GWh pr. år.

7. Vannføring - RE

Rauma Energi har foretatt vannstandsmåling ved Herjebrua siden høsten 2005.

Ut fra disse målingene er det så langt registrert vannføringer ved Herjebrua (utløp i fjorden) ned mot 0 i tørrperioder på våren (mars), ettersommeren (juli august) og på høsten. Dette vil si at ved dagens situasjon kan vannføringen på den anadrome strekningen være ned mot 0.

Det er kjent at smoltanlegget ved lite tilsig i dag har problemer med høy vanntemperatur om sommeren. Uten den gamle reguleringen i Herjevatn (Teppinga) ville også vannføringen til smoltanlegget blitt for liten ved lengre tørrperioder.

Det er nå foreslått en minstevannføring om sommeren på 160 l/s sluppet fra inntaksdam. Nåværende kraftverk bruker 75 l/s og smoltanlegget 100 l/s, restvannføringen på den anadrome strekningen vil da bli 60 l/s når tilsiget er tilstrekkelig.

Etter at kraftverket er bygget og ved lengre tørrperioder vil man komme opp i en situasjon der tappeluka må stenges fordi vannstanden i Herjevatnet er kommet ned på LRV, dette fordi tilsiget garantert vil komme under 160 l/s. Det naturlige tilsiget nedenfor inntaksdammen vil da ikke bli tilstrekkelig til å forsyne smoltanlegget.

Om pålegg for minstevannføring blir 75 l/s om sommeren ut fra inntaksdammen og nåværende kraftverk bruker 75 l/s og smoltanlegget 100 l/s blir strekningen fra inntaksdam for nåværende kraftverk og ut i fjorden helt tørrlagt når tilsiget er lik minstevannføringen, derfor vil pålegget om minstevannføring etter Rauma Energis synspunkt bli helt feil. Hensikten med minstevannføringen er vel å sikre biologisk mangfold og vannføring på den berørte strekningen. Skal smoltanlegget opprettholde sin vannforsyning som i dag vil dette ikke være tilfelle. Den anadrome strekningen er også ved dagens situasjon nesten helt tørrlagt i perioder på grunn av inntaket til smoltanlegget.

I planene foreslo vi å pumpe vannet fra undervannet for kraftverket til smoltanlegget. Vannmålingen ved Herjebrua har gitt oss ny viten, og når vannføringen i perioder er under 100 l/s vil dette være umulig. Overføring fra Geitbekken, Slemmeelva og Tverrelva er nå trukket fra planene, da grunneierne ønsker å bygge ut Slemmeelva selv, dette er også med å påvirke at pumping fra undervann ikke lar seg gjøre.

Helge Slemmen, som er en av grunneierne og ansatt ved smoltanlegget, bekrefter at elva fra inntaket til smoltanlegget i tørrperioder er nesten tørrlagt og at reguleringen i Herjevatn må benyttes i slike perioder.

Ut fra ovennevnte må det ses på andre løsninger for vannforsyning til smoltanlegget. Det kan kanskje være en mulighet med grunnboring?

8. Eiendomsforhold

I vår kommentar til høringsuttalelse datert 11.10.2006 var kopi av skjøter, overenskomster, leiekontrakter etc. vedlagt, her var dessverre ikke leiekontrakt med Knut Herje blitt med.

Vedlegger disse avtaler nå,

I 1995 ble det inngått avtale mellom Rauma Energi AS og Knut Herje om benyttelse av deler av fallet, underskrevet 18.02 og 21.02 1995. 16.03.2000 ble det inngått tilleggsavtale.

Det er derfor ikke korrekt det Trond Herje skriver til dere i e-post 5.mars 2009 der han påstår at Rauma Energi ikke har noen avtaler med hans far, og at det snart 100 år gamle dokumentet ikke er diskutert. Rauma Energis rettigheter i Herjeelva var vurdert av advokat i 1988, vedlegg 6 i våre høringsuttalelser fra 2006.

Rauma Energi AS har så langt hatt et godt forhold og samarbeid med Knut Herje og det håper vi kan fortsette i fremtiden også. Det har hele tiden vært kjent og forståelse for at RE ville utnytte fallretten i Herjeelva ved å bygge ut selv.

Det vil være beklagelig hvis vårt leieforhold med Knut Herje og smoltanlegget har innvirkning på avgjørelsen for utbyggingen. Begge har vært kjent med Rauma Energis planer og fallretter og var villig til å stå tilbake som avtalene sier. Det vil derfor være galt at Rauma Energis velvillighet tidligere, ved å leie ut fallretten, nå kanskje skal få betydning for utfallet."

Rauma Energi har vedlagt kart over foreslåtte kraftstasjonsplasseringer, forslag til kommuneplan for området omkring Herjeelva, avtale om leie av fallrettigheter i Herjeelva mellom Rauma Energi og Knut Herje, samt følgende brev fra Ståle Sæterbø ved Rauma Energi:

"Har snakket med Helge Slemmen i telefonsamtale i dag angående fisk i Herjeelva. Det er ikke salg av fiskekort i elva og det er nesten ikke tatt anadrom fisk de siste 25 år. På befarung med Knut Herje 13.mars ble det opplyst at sønn hadde tatt en sjørret for noen år tilbake. Som du ser selger ikke grunneierne fiskekort og tar heller ikke noe fisk i elva, og har derfor heller ikke noe økonomisk utbytte på den anadrome strekningen. Ved stor vannføring i elva må man regne med at anadrom fisk går opp."

Trond Herje, Anna Herje, Knut Herje og Olav Herje har kommet med følgende kommentar til Rauma Energis utredning av kraftstasjonsplasseringer i brev av 25.03.2009:

"Viser til punkt 8 i RE sitt svar til NVE

Først vil vi presisere at vi (Anna og Knut Herje m. sønner) har hatt og ønsker fortsatt å ha et godt samarbeid med Rauma Energi.

De avtaler som RE refererer til (1995 og tilleggsavtale 2000) og RE sin intensjon og ønske om selv å bygge ut, kjenner vi til og aksepterer fullt ut. Det var ikke dette vi refererte til, men den avtalen som er fra gammelt av når det gjelder bruk av grunn til kraftverktoomt, rørgate og veier og de godtgjørelser som sto nevnt i denne. Vi er usikre på hvordan dette er å forstå i dag. Jeg

burde selvsagt uttrykt meg litt mer presist. Dersom Rauma Energi får positivt svar fra NVE ønsker vi en konstruktiv dialog om disse forholdene.

Viser til punkt om lokalisering av kraftstasjon i RE sitt svar til NVE

Dersom valget står mellom alt. 1 og 4 så ønsker vi alternativ nr. 4. Dette fordi det er gunstigst av følgende grunner:

- *Minst støy fra kraftstasjon til bebyggelse.*
- *Minst berøring av områder med kulturlandskapsverdier. Alt. 1 vil berøre den gamle bygdevegen og området rundt med rester av gammel mølle og kvernhus. Området der vi har forslått alt. 4 er et område som har så og si ingen kulturlandskapsverdier.*
- *Vi tror Statens Vegvesen vil være kritisk til økt trafikk fra avkjørselen til alt. 1 øst for elva. Her er det uoversiktlig, og avkjørselen er i dag lite brukt.*
- *Dersom det blir utbygging, må RE bruke gårdsveg/skogsveg på Herje sin gård for å bygge rørledning. En må uansett finne en løsning på hvordan en gjør dette og det er noe mer oversiktlig avkjøring ved riksvegen.*

Av de fire alternativ som er skissert er det alt. 3 som er det vi helst ønsker. Vi forstår RE sin innvending mot dette med tanke på at dette vil føre til et årlig tap på 1,75 GWh.

Vi er glad for at NVE arbeider grundig med denne saken der det er mange ulike interesser som må veies mot hverandre. Vi har uttrykt hva vi ønsker. Dersom NVE godkjenner utbygging tar vi dette til etterretning og vil selvsagt samarbeide med Rauma Energi.”

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Rauma Energi AS er et kommunalt kraftselskap som eies av Rauma kommune. Søker eier fallrettighetene i Herjeelva, og ønsker å utnytte elva til kraftproduksjon.

Om søknaden

Det er søkt om tillatelse etter vannressursloven § 8 for utbygging av Herjeelva i Rauma kommune til kraftproduksjon.

I etterkant av NVEs befaring den 30.10.2006, har søker justert sine planer noe. Overføring av vann fra Slemmeelva, som omtalt i søknaden, er frafalt på grunn av manglende fallrettigheter. Planer og høringsuttalelser som går på overføringen av Slemmeelva, er derfor ikke vurdert videre.

Søker har i etterkant av befaringen framlagt tre alternative utbygginger. Alternativene gjennomgås mer detaljert under beskrivelse av teknisk plan. Planene går kort ut på å utnytte avløpet fra et nedbørfelt på ca. 11,6 km², i et fall på ca. 373 m eller ca. 345 m. Regulering av Herjevatnet med 0,5 m er foreslått i ett av alternativene. Reguleringen vil si under 500 naturhestekrefter i kraftøkning, og behandles derfor ikke etter vassdragsreguleringslovens bestemmelser.

Det vil legges rørgate i en strekning på mellom 2000 m og 1750 m.

Kraftstasjonen er opprinnelig planlagt med utløp i sjøen. Etter oppfordring fra NVE har søker utredet alternative plasseringer av kraftstasjonen som fører vannet tilbake til elva. Med disse plasseringene av kraftstasjonen blir rørgata noe kortere.

Formålet med utbyggingen er å øke inntektene for søker, samt å bidra til økt kraftproduksjon.

Beskrivelse av området

Herjevatnet har et areal på ca. 2 km² og ligger på kote 390. Herjevatnet ligger omkranset av tinder i vest, sør og øst. Tindene har topper på rundt 1000 m.o.h. Rundt Herjevatnet er det myrterreng. Mot nord og nordøst utgjør en slak forhøyning i terrenget vannskillet til nabovassdraget. Herjevatnet har utløp i nordvest, og her ligger rester av en tidligere, mindre oppdemming av Herjevatnet. Fra utløpet renner vannet over i Litlevatnet, som ligger på kote 389.

Fra Litlevatnet renner Herjeelva gjennom slakt hellende myrterreng ned til ca. kote 350. På denne strekningen består elveleiet av større stein med små kulper. Det ligger flere hytter syd for denne strekningen av elva. Det er lite høy vegetasjon, og elva er godt synlig i terrenget for turgåere, hytteeiere og andre brukere av området.

Fra kote 350 går elva i fosser og stryk. Det vokser trær langs elvebredden, og elva er mindre eksponert. Ved kote 260 kommer et tilløp til Herjeelva fra en grøft som drenerer noe av myrarealet på sør- og vestsida av elva ved Myrsethaugen. Elva deler seg på kote 80 og løper sammen igjen på kote 8, der elveleiet flater ut mot sjøen.

Anadrom strekning går opp til kote 20, en strekning på omkring 250 m.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Herjevatnet ble i tidligere tider regulert ved den såkalte ”teppinga”, treplanker som kunne fjernes eller settes ned ved utløpet av Herjevatnet for å senke eller heve vannstanden i vannet. Restene av teppinga ligger fremdeles på stedet, men den er ikke i bruk i dag.

En tursti krysser vassdraget på en klopp over utløpet av Litlevatnet.

Det ligger et mikrokraftverk i Herjeelva med inntak på kote 185 og utløp ved kote 20. Mikrokraftverket har maksimal slukeevne på 79 l/s og en ytelse på ca. 90 kW. Oppstrøms inntaket får Herjeelva tilført vann via grøfta som drenerer et myrområde på sør- og vestsida av elva ved Myrsethaugen.

Herje smoltanlegg har vanninntak på kote 20 nedenfor utløpet av mikrokraftverket i Herjeelva. Vannbehovet er 100 l/s hele året. Smoltanlegget drives av Møre og Romsdal fylke og er en levende genbank for anadrom fisk.

Omkring 40 m vest for Herjeelva, ved kote 94, ligger en grunnvannsbrønn tilknyttet Åfarnes vassverk som eies av Rauma kommune.

Teknisk plan

Søker har i tillegg til det frafalte omsøkte alternativet med overføring av Slemmeelva framlagt tre alternative utbygginger (jf. vedlegg 1, Rauma Energis svar på høringsuttalelser i brev av 11.10.2006, sitert foran). Alternativene er:

Alternativ A – Som i søknaden, frafalt grunnet manglende rettigheter.

Alternativ B – Som i søknaden, men uten overføring av Slemmeelva, dvs. regulering av Herjevatnet med 0,5 m (oppdemming på 0,3 m og senking på 0,2 m), inntak på kote 373 og utløp i sjøen.

Alternativ C – Ingen regulering av Herjevatnet, inntak kote 373 og utløp i sjøen.

Alternativ D – Inntak kote 350, utløp på kote 5.

Reguleringer

I alternativ B er det foreslått regulering av Herjevatnet med 0,5 m – oppdemming på 0,3 m og senking på 0,2 m. Det vil da bygges en 25 m lang betongterskel ved utløpet mot Litlevatnet.

Overføringer

Den omsøkte overføringen av Slemmelva er bortfalt pga. manglende rettigheter.

Inntak

Det planlegges å bygge en dam i massiv betong med inntak på kote 373 i en ca. 4 m dyp senking. Damkrona vil få en lengde på ca. 20 m, og største høyde blir ca. 5 m. Alternativt vil inntaket plasseres på kote 350 (alternativ D).

Rørgate

Rørgata vil sannsynligvis legges på elvas vestre side. Total rørlengde er på ca. 2000 m (alternativ B og C) eller ca. 1750 m (alternativ D).

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er i søknaden plassert ca. 150 m vest for Herjeelva med utløp i sjøen. Bygget vil få en grunnflate på ca. 60 m². Kraftstasjonen er planlagt med maksimal slukeevne på 1,5 m³/s og minimum slukeevne på 0,075 m³/s. Til sammenligning er middelvannføring ved inntaket beregnet til 0,624 m³/s og alminnelig lavvannføring til 0,067 m³/s.

Søker har på oppfordring fra NVE og innspill fra familien til Knut Herje utredet fire alternative plasseringer av kraftstasjonen med utløp i Herjeelva ovenfor riksvegen:

1. Ca. kote 10, nord for Herjeelva.
2. Ca. kote 25, sør for Herjeelva.
3. Ca. kote 55, sør for Herjeelva.
4. Ca. kote 10, sør for Herjeelva.

Elektriske anlegg

Kraftverket er planlagt med en generator med ytelse på 5,3 MVA og en spenning på 3-4 kV. Transformatoren får en ytelse på 1,6 MVA og en omsetning på 0,69/22 kV. Kraftverket vil bli koplet til 22 kV-nettet med en ca. 175 m lang kraftlinje/kabel for den opprinnelig plasseringen av kraftverket. Ved plassering av kraftstasjonen ovenfor riksveien (alternativ 1 – 4) vil kraftlinje/kabel bli kortere. Det opplyses av søker, som er netteier i området, at kapasiteten på linja er tilstrekkelig til å ta imot den nye krafta.

Veier

For adkomst til omsøkt kraftstasjonen må det bygges en vei med lengde på 20 – 30 m med avkjøring fra riksveien. Det vil videre være behov for anleggsvei langs rørgata. Delvis kan eksisterende traktorvei benyttes. For adkomst til inntaket vil eksisterende veier til hytter kunne forlenges. Hyttefeltene ligger nær planlagt inntak, men de er ikke fullt utbygget. Det er uvisst hvor mye ekstra vei som må bygges. For adkomst til reguleringsdam ved Herjevatnet er det ikke planlagt å bygge vei.

Massetak og deponi

Eventuelle overskuddsmasser vil plasseres lokalt og tilpasses terrenget. Lokalisering vil gjøres under detaljplanlegningen av prosjektet.

Hydrologiske virkninger

Herje kraftverk vil utnytte et nedbørfelt på 11,6 km². Ved inntaket er middelvannføringen ca. 0,624 m³/s. Restfeltet på ca. 2,3 km² har et beregnet middelavløp på ca. 0,092 m³/s. Vannføringen for Herjeelva er beregnet ved å skalere avrenningen ved målestasjonen 104.23 Vistdal. I juli 2005 ble det satt opp målestasjon i Herjeelva. Ut fra vannføringsmålingene i Herjeelva har søker vurdert at det hydrologiske grunnlaget skalert ut fra vannmerke 104.23 Vistdal er representativt for Herjeelva.

I alternativ B er Herjevatnet planlagt regulert med 0,5 m – oppdemming på 0,3 m og senking på 0,2 m. De grunneste partiene nær utløpet til Litlevatnet vil få en reguleringszone på 1,5 – 2 m bredde. Magasinet vil være på ca. 0,95 mill. m³, som tilsvarer 4 % av årstilsiget.

Alminnelig lavvannføring er beregnet til 0,067 m³/s. Verdiene for 5-persentil vannføring sommer og vinter er henholdsvis 0,160 m³/s og 0,047 m³/s. Årsavrenningen har et forløp med størst vannføring i

forbindelse med snøsmelting i mai-juni og lavtrykkspassasjer med regn i september-november. Lavest avrenning er det i perioden medio november til april.

En strekning på ca. 2000 m vil bli fraført vann, like nedstrøms inntaket vil ca. 80 % av årstilsiget fjernes. Det er foreslått minstevannføring på 0,075 m³/s i perioden 1. mai til 30. september. For resten av året er det ikke foreslått minstevannføring.

Det forventes relativt små endringer i vanntemperatur. I kalde perioder kan redusert vannføring føre til bunnfrysing. Søker antar at dette også skjer i dag ved lave temperaturer. På sommeren kan vanntemperaturen bli noe høyere.

Produksjon og kostnader

Midlere årlig kraftproduksjon og kostnader for de 3 alternative utbyggingene står oppført i tabellen under.

Alt.	Ytelse	Produksjon, GWh			Kostnader	
		Vinter	Sommer	Sum	Mill. kr	Kr/kWh
B	3,72	6,06	8,40	14,46	29,6	2,05
C	3,72	5,00	7,74	12,74	28,8	2,26
D	3,44	4,62	7,16	11,78	26,7	2,31

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Arealbruk:

Regulering av Herjevatnet (oppdemming)	14 da
Inntaksarrangement	1 da
Rørtrasé	21 da
Kraftstasjonsområde med adkomstvei	1 da
Totalt	37 da

Søker eier fallrettighetene til Herjeelva.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Utbyggingsområdet er avsatt til LNF-område i kommunens arealplan. Det innebærer et generelt byggeforbud, og det må søkes dispensasjon for å bygge kraftverk.

Herjevatnet ligger i gul sone i Rauma kommunes vedtatte vassdragsplan. I gul sone skal det som hovedregel ikke foregå regulering, med mindre vannet tidligere er blitt regulert. Herjeelva ligger i grønn sone. Dette innebærer at kommunen i planen stiller seg positiv til utbygging, hvilket også er i samsvar med deres høringsuttalelse.

Samlet plan (SP)

Vassdraget er behandlet i Samlet Plan i fellesutbygging med Skorgevassdraget i St.meld. nr. 63 (1984-85). Prosjektet ble faglig plassert i kat. I, men ble flyttet til kat. II pga. lokal motstand og friluftssinteressene i området. I 1998 ble det behandlet en søknad om flytting i Samlet plan som innebar at Herjeelva og Skorgeelva ble bygd ut hver for seg. I brev fra Direktoratet for naturforvaltning av 27.10.1998 ble flytting avslått pga. at det var fremdeles lokal motstand mot prosjektene og at de nye prosjektene fremdeles vil gi vesentlige konsekvenser for friluftssinteressene. Utbygging av Herje kraftverk er en miljøvennlig tilpasning av planene, som reduserer konfliktnivået, slik også høringsuttalelsene viser. En utbygging av Herjeelva vil ikke være til hinder for en ev. senere utbygging av Skorgeelva dersom det skulle bli aktuelt. Etter vår oppfatning er følgelig ikke planene slik de foreligger i strid med bestemmelsen i vannressursloven § 22 og NVE vil kunne fatte vedtak i saken. Kraftverket i denne søknaden er under grensen for behandling i Samlet Plan.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget inngår ikke blant de vassdrag som er vernet.

Inngrepsfrie områder

I alternativ B vil reguleringsanlegget sammen med resten av de tekniske inngrepene føre til en reduksjon av INON-areal på ca. 6 km². Alternativ C og D vil føre til en noe mindre reduksjon av INON-areal.

Nasjonale laksevassdrag

Vassdraget inngår ikke blant nasjonale laksevassdrag.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden har vært behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt til lokale myndigheter og interesseorganisasjoner samt berørte parter for uttalelse. NVE har vært på befaring sammen med representanter for utbyggere, grunneiere og hytteeiere. Høringsuttalelsene er referert foran, nedenfor følger en oppsummering av høringsuttalelsene, der synspunkter om overføring av Slemmeelva ikke er tatt inn, da dette ikke lenger er aktuelt.

Rauma kommune er positiv til å utnytte Herjeelva til kraftproduksjon. Kommunen mener at regulering av Herjevatnet først kan tillates etter at grundigere undersøkelser omkring følgene av regulering på friluftsliv, natur/miljø og landskap er kartlagt.

Møre og Romsdal fylke stiller seg negativ til regulering av Herjevatnet. Fylket mener at inntaket bør flyttes ned til kote 350 av hensyn til friluftssinteresser og råder til at det blir pålagt minstevannføring også om vinteren. Videre foreslår fylket at utløpet fra kraftstasjonen tilbakeføres til elva, da det er uheldig for anadrom fisk hvis avløpet går direkte i sjøen. Fylket setter som krav at det må være tilstrekkelig vann i elva til å forsyne Herje smoltanlegg.

Statens vegvesen har ingen merknader til utbygging, og påpeker at utbygging i området må vurderes ut fra bestemmelsene i vegloven når konkret søknad foreligger.

Istad Nett AS uttaler at eksisterende 22 kV nett har kapasitet til å ta imot den planlagte kraftproduksjonen.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal mener søknaden må avvises, idet vassdraget har store verdier. Dersom det blir gitt konsesjon, mener Naturvernforbundet at regulering av Herjevatnet vil være et alvorlig inngrep, og foreslår videre å trekke inntaket i Herjeelva ned til kote 350. Tilstrekkelig minstevannføring blir fremhevet som viktig for livet i og ved elva.

Naturvernforbundet i Rauma mener søknaden må avvises da Herjevassdraget i fagrapport for kartlegging av vassdragsverdiene i kommunen er plassert i rød sone. Videre vil utbygging medføre en uakseptabel reduksjon i INON-areal.

Sandnes og Holm Utmarkslag er "prinsipielt ikke imot" utbygging av Herjeelva og godtar en regulering av Herjevatnet innenfor den beskrevne reguleringsvannstand på LRV på kote 388,8 og HRV på kote 389,3.

Grunneiere v/Slemmeelva har ingen innvendinger mot utbygging av Herjeelva eller regulering av Herjevatnet.

Kirsti U. og Halvor Holm mener en utbygging som beskrevet i søknaden vil gå negativt ut over beitearealer som de bruker for storfe, og mener utbyggingen vil redusere muligheten for å drive turisme basert på urørt natur i området.

Oddlaug Herje Hovdenak, Gunnar Herje og Jon Herje er negative til utbygging av Herje kraftverk og mener en utbygging vil være negativ for friluftsliv og rekreasjon ved Herjevatnet og Herjeelva.

Elisabeth Herje Sogge uttaler at inntaket må plasseres så nær Storfossen som mulig for at det ikke skal være synlig fra hyttene og terrenget rundt.

Knut Herje har ikke noe imot en varsom utbygging av Herjeelva, men han ønsker samtidig at hans eget mikrokraftverk i Herjeelva skal kunne bestå. Herje trekker fram flere av verdiene som elva har, deriblant tilhold av fisk og oter, og bruk av området til friluftsliv. Han mener at Rauma kommunes begrunnelse for å flytte Herjevatnet fra rød til gul sone i vassdragsplanen – at vannet tidligere er regulert ved "teppinga" – ikke er holdbar.

Reidun Herje Strømsøyen uttrykker bekymring for støy fra kraftverket. Strømsøyen mener friluftinteressene ved framtidig utbygging av hyttefelt ikke er tatt tilstrekkelig hensyn til i søknaden.

Gudrun Herje Langseth ønsker at en eventuell utbygging skal skje uten regulering av Herjevatnet, men hun er "ikke generelt motstander av utbygging av Herjeelva".

Bodil Vikhagen er negativ til regulering av Herjevatnet og ønsker at det blir vurdert alternative utbygginger hvor den naturlige vannføringen ovenfor fossen ikke blir berørt. Vikhagen mener at utbyggingen har flere samfunnsmessige ulemper enn fordeler.

Johan I. Friisvold mener Rauma Energi kun bør utnytte Herjeelvas nedbørfelt.

Jon Herje er imot utbygging. Han har bl.a. vist til omtale av saken i aviser, samt kommuneplan for Nyseter/Herjevatnområdet.

Knut Herje er av den mening at teppinga ikke kan betraktes som en regulering, som Rauma kommunes vassdragsplan tar utgangspunkt i.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulemper

Nedenfor er det gjengitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og ulempene ved utbygging:

Fordeler

- En utbygging etter de foreliggende alternative utbyggingene vil gi følgende årlig kraftproduksjon:
 - Alternativ B: 14,46 GWh
 - Alternativ C: 12,74 GWh
 - Alternativ D: 11,78 GWh
- Kraftverket vil bidra til inntekter til søker og Rauma kommune, og gi økt lokal aktivitet i anleggsperioden.

Ulemper

- Fysiske inngrep og regulering av Herjevatnet vil ha skjemmende virkning for landskapsverdiene knyttet til området. Regulering av Herjevatnet kan være negativt for storlom som er en rødlistet art, og ha negativ effekt for friluftslivet i området.
- Herjeelva vil få sterkt redusert vannføring på utbygd strekning, noe som vil føre til tap av landskapsestetiske verdier og være negativt for rekreasjonsinteresser i området.
- I de nedre 250 m av Herjeelva går det anadrom fisk. Utbygging i denne delen av elva kan gi dårligere levevilkår for anadrom fisk på strekningen.
- Reduksjon i vannføring vil kunne få negative konsekvenser for fossefall, oter og stedegen fisk i elva.

NVEs vurdering

Søknaden gjelder bygging av kraftverk i Herjeelva med inntak på kote 373 eller 350, nedgravd rørgate, kraftstasjonsbygning og anleggsvei, samt en regulering av Herjevatnet med 0,5 m. Mellom inntaket og utløpet vil elvestrengen få sterkt redusert vannføring og tidvis tørrlegges. Ved legging av rørgate vil berørt område midlertidig ligge som et åpent sår i landskapet, til dette gror til. Kraftstasjon og adkomstvei til kraftstasjon og inntak vil være permanente inngrep.

Landskap og friluftsinnteresser

Regulering av Herjevatnet

Alternativ B av de omsøkte utbyggingene inkluderer regulering av Herjevatnet, med oppdemming på 0,3 m og senking på 0,2 m. Det tekniske inngrepet vil bestå av en betongterskel ved utløpet fra Herjevatnet til Litlevatnet. De grunneste partiene nær utløpet mot Litlevatnet vil få en reguleringszone på 1,5 – 2 m bredde.

De fleste høringsparter, blant dem flere hytteeiere og brukere av området, uttaler seg negativt om regulering av Herjevatnet. Argumentene i høringsuttalelsene går i høy grad på verdier innen landskap og friluftsliv. For flere høringsparter er det vesentlig at opplevelsesverdien forbundet med bruken av området må opprettholdes. "Teppinga", som er rester av en tidligere regulering av Herjevatnet, blir av flere høringsparter vurdert som et verdifullt innslag for opplevelsesverdien av området og som et kulturminne fra nyere tid.

Herjevatnet og omkringliggende område blir mye brukt av hytteeiere og turgåere. De fleste hyttene ligger nordvest for Herjevatnet, i retning mot og langs Herjeelva. Det er i de siste år blitt oppført flere høystandardhytter og flere hytteområder er under planlegging av kommunen.

Det er etablert turstier i området, bl.a. går det en sti nord for vannet, hvor det er laget til en klopp over utløpet fra Litlevatnet. Det opplyses ikke spesifikt i søknaden hvorvidt det er planlagt slipp av minstevannføring forbi reguleringsdammen i perioder når Herjevatnet blir fylt opp. Reguleringen vil endre vannføringsregimet på strekningen mellom reguleringsdammen og inntaket lenger nedstrøms, og kan i oppfyllingsperioder tørrelegge elvestrekningen og Litlevatnet. Selve Herjevatnet blir brukt til bl.a. bading, båtliv og fiske. Området blir i høringsuttalelser omtalt som urørt og tilgjengelig. Miljøfaglig utredning (vedlegg 7 i søknad) har gitt Herjevatnet stor verdi for friluftslivet. Området rundt Herjevatnet har høy estetisk verdi, med tinder som omkranser vannet og speiler seg i dette. Herjevatnet utgjør "gulvet" i dette landskapsrommet. Miljøfaglig Utredning har i sin rapport (vedlegg 7 i søknaden) vurdert landskapet ved Herjevatnet til klasse A2, beskrevet som "landskap med høy inntryksstyrke og stort mangfold".

NVE mener en regulering av Herjevatnet vil påvirke de landskapsestetiske verdiene forbundet med innsjøen negativt. NVE vurderer videre at reguleringen kan virke negativt på landskap og friluftsjakter forbundet med strekningen mellom reguleringsdammen og inntaket lenger nedstrøms. De inngrep som er i området i dag – hytter og turstier med klopp – forringer ikke områdets opplevelsesverdi i særlig grad, men gjør området lettere tilgjengelig for brukerne. Teppinga er etter NVEs syn ikke skjemmende utformet for estetikken i landskapet, og kan være et positivt bidrag i opplevelsen av området. Etter vår oppfatning vil selve reguleringsanlegget være skjemmende for landskapsbildet og representere et fremmedelement i landskapsrommet ved Herjevatnet. Herigjennom vil inngrepene også være negative for utøvelse av friluftsliv og opplevelsesverdien av området. Selv om en regulering holdes innenfor naturlig vannstandsvariasjon i vannet, vil tidspunkter for høy og lav vannstand ikke lenger være naturlig. Konsekvensen vil bli at det dannes en skjemmende reguleringszone, særlig der hvor vannet er grunt. Da Herjevatnet og området rundt blir brukt til rekreasjon og naturopplevelse, er områdets "urørthet" og estetiske verdi etter NVEs syn svært viktig.

Inntak

Den øvre delen av Herjeelva ned til kote ca. 350 renner noe forsenket gjennom myrterreng. Alternativ B og C har inntak på kote 373 på denne strekningen. Flere høringsparter uttaler at inntaket bør flyttes nærmere kote 350 (alternativ D), hvor elva får større fall og blir mindre synlig i skoglandskapet. Det kommer frem av andre høringsuttalelser at inntaket også her vil være synlig fra nærliggende hytter.

NVE vurderer at inntaket vil bli synlig i landskapet enten det plasseres på kote 373, på kote 350 eller i området mellom. NVE mener at man ved en ev. konsesjon må planlegge utformingen av inntaket og anleggsarbeidet slik at ulempene blir minst mulig for hytteeiere og brukere av området. Avbøtende tiltak for midlertidige inngrepsområder vil være naturlig revegetering, eventuelt kombinert med tilsåing med stedegen vegetasjon etter anleggsperioden. Permanent adkomst til inntaket må ses i sammenheng med reguleringsplanen for hytteområdet. NVE er samlet av den oppfatning at en inntaksplassering på ca. kote 373 vil være akseptabelt for landskap og friluftsliv ved god utforming av anlegget. Dette kan ivaretas gjennom en ev. detaljplangodkjenning.

Berørt elvestrekning

Herjeelva vil få redusert vannføring på en strekning på inntil 2000 m. Flere høringsparter er negative til reduksjon av vannføring og mulig tørrlegging av elveleiet i perioder. Det blir bl.a. vist til landskapsopplevelsen langs elva og at elva blir brukt til bading og fiske.

Elva er mindre eksponert nedenfor kote 350. Det vokser skog på begge sider av elva, og elva har et bratt løp, med flere stryk og fosser, bl.a. Storfossen. Nedre del av elva er delvis synlig fra riksveibrua, men det er ikke naturlig å betrakte den derfra pga. biltrafikken. Det opplyses at elveløpet i tørre perioder kan være tilnærmet tørrlagt under dagens forhold. NVE vurderer at berørt elvestrekning har en verdi i friluftssammenheng, som rekreasjonsområde for badeaktiviteter, fiske og naturopplevelser. Vi vurderer videre at strekningen har en estetisk verdi, til tross for at elva er lite eksponert, og at lyden av elvas brus har en verdi. Etter NVEs syn har elvestrekningen vesentlig lavere verdi enn Herjevatnet når det gjelder friluftsliv og landskap. NVE mener de negative virkningene for landskap og friluftsliv som følge av redusert vannføring i Herjeelva kan avbøtes ved å fastsette tilstrekkelig minstevannføring gjennom hele året.

Rørtrase

Legging av rørgate vil medføre et midlertidig sår i landskapet. Langs rørtraseen må det bygges en anleggsvei. Eksisterende traktorvei kan benyttes på deler av strekningen.

NVE forutsetter ved en ev. konsesjon at rørtraseen planlegges slik at de gamle furutrærne i øvre del av traseen ikke berøres. Ved å bygge en midlertidig anleggsvei langs rørgata som en forlengelse av eksisterende vei, vil naturinngrepet bli minimalt og akseptabelt. Revegetering etter anleggsperioden vil på sikt avbøte terrengskadene.

Dersom kraftstasjonen blir plassert ovenfor riksveien, som de foreslåtte alternativene 1 – 4, vil rørtraseen forkortes med 100 – 300 m. Alternativ 1 og 4 for plassering av kraftstasjon vil medføre at rørgata må krysse Herjeelva hhv. en og to ganger. Foreslått område for kryssing ligger i tett skog og er en lite eksponert del av Herjeelva. Etter NVEs syn vil kryssing av Herjeelva med nedgravd og faststøpt tilløpsrør bli lite synlig.

Kraftstasjon

I alt er det utredet fem alternativer for plassering av kraftstasjon. Alle alternativene ligger i områder preget av menneskelig aktivitet med varierende grad av innsyn. NVE vurderer at plassering av kraftstasjon har lite å si for landskap og friluftstinteresser.

Biologisk mangfold

Flora og fauna

Det er registrert hekkende storlom ved Herjevatnet. Møre og Romsdal fylke påpeker at regulering av Herjevatnet kan virke negativt på storlomen. NVE mener hensynet til den rødlistede storlomen taler mot en regulering av Herjevatnet.

Det er sannsynlig at fossekall holder til i Herjeelva, noe som bekreftes i flere av høringsuttalelsene. Fossekallen er avhengig av en viss vannføring hele året for å opprettholde sine levevilkår ved vassdraget. NVE vurderer at slipp av tilstrekkelig minstevannføring vil sikre fossekallens levevilkår langs elva. Rapporten fra undersøkelsen av biologisk mangfold anbefaler å sette opp to-tre

hekkedammer langs elva for å sikre fossekallens hekkesteder. Ved en ev. konsesjon vil fylket kunne vurdere dette gjennom vilkår for naturforvaltning, som tilligger fylket.

Det er ved flere anledninger observert oter i Herjeelva opp til Oterdammen. Oter står oppført som sårbar (VU) på den norske rødlista, og vi finner grunn til å vektlegge forekomsten. NVE vurderer at med tilstrekkelig minstevannføring hele året slik at stedegen ørret kan ha tilhold i elva vil oter fremdeles kunne bruke vassdraget til næringssøk.

Legging av rørgate og vei vil ikke berøre rødlistede arter. Vegetasjonen er hovedsakelig triviell i inngrepsområdene for inntak, rørgate og vei. På de gamle furutrærne langs elvebredden i øvre del er det funnet flere sjeldne arter av vedboende sopp. Det er NVEs mening at disse trærne i størst mulig grad må skånes ved en ev. utbygging. Dette kan ivaretas ved endelig utforming av tiltaket i plan for teknisk inngrep. Dette skal inngå som del av detaljplanen som skal godkjennes av NVE.

NVE vurderer at inngrepet ikke vil gå negativt ut over andre rødlistearter funnet i området.

Fisk

Flere høringsparter uttaler at det i flomsituasjoner er noe oppgang av anadrom fisk i Herjeelva opp til dammen ovenfor Herje Mølle, en strekning på knapt 250 meter. Det opplyses av søker at det ikke er salg av fiskekort i elva, og at det er fisket få anadrome fisk de siste 25 år. NVE mener at den anadrome strekningen har en verdi, men at denne må ses i lys av at det få fisk her. Dersom utløpet fra kraftverket går direkte i sjøen, risikerer man at anadrom fisk blir stående i strømmen fra utløpet fremfor å gå opp i elva. NVE mener derfor at vannet fra kraftstasjonen må ledes tilbake til Herjeelva ved en ev. konsesjon. Plassering av kraftstasjon med hensyn til anadrom fisk diskuteres under avsnitt "Alternativ for plassering av kraftstasjon" under.

Flere høringsuttalelser omtaler at det lever stedegen ørret i Herjeelva og i Herjevatnet. Bestanden i Herjeelva består av kre, mens det finnes en stor bestand av ørret i Herjevatnet. En regulering av Herjevatnet kan skape et hinder for fisk som vandrer mellom Herjevatnet og Herjeelva. NVE mener av denne grunn at den omsøkte reguleringen av Herjevatnet kan virke negativt på fisk i vannet. Herjeelva har i dag i tørre perioder tilnærmet ingen vannføring. I disse periodene overlever den stedegne fisken i kulper, noe den fremdeles vil gjøre etter en ev. utbygging dersom det er krav om minstevannføring. NVE mener at minstevannføring må settes på et nivå så levevilkårene for stedegen fisk i Herjeelva blir opprettholdt dersom det blir utbygging.

Alternativ for plassering av kraftstasjon

Den opprinnelige plasseringen av kraftstasjonen ved sjøkanten kan etter NVEs oppfatning gi et uheldig inngrep ved strandlinjen. Ved at utløpet fra kraftstasjonen ikke går tilbake til Herjeelva risikerer man at anadrom fisk kan bli tiltrukket av vannstrømmen fra kraftstasjonens utløp i sjøen og stå i denne fremfor å vandre opp elva. NVE vurderer, særlig ut fra det sistnevnte forhold, at denne beliggenheten er noe konfliktfylt. Under diskuteres de øvrige alternativene for plassering av kraftstasjon:

Nytt alternativ 1 – nord for Herjeelva med utløp ved kote 10

Det finnes en eksisterende avkjøring fra riksveien til dette området. Utløp ved kote 10 vil gi en reduksjon på ca. 0,3 GWh i årlig produksjon sammenlignet med utløp i sjøen. Grunneier er positiv til alternativet, men har uttrykt bekymring for støy fra kraftverket. NVE mener at støyen kan reduseres til et akseptabelt nivå ved å bygge kraftstasjonen med egnede materialer og lydfeller i utløp og

ventilasjonsåpninger, jf. retningslinjer for utslipp av støy i boligområder utarbeidet av Statens forurensningstilsyn.

Det er opplyst at det finnes flere kulturminner i dette området, bl.a. rester av flere gamle kvernhus. Ved en ev. konsesjon må det i detaljplanlegningen sikres at kraftstasjon, rørgate eller andre tekniske inngrep ikke kommer i konflikt med kulturminner.

Driftsvannet fra kraftverket vil bli tilbakeført på om lag halvparten av den anadrome strekningen. Dette vil være tilstrekkelig for at fisken kan vandre opp i elva som i dag, men ved lav vannføring kan fisk ha vanskelig for å vandre forbi kraftstasjonen og bli stående i vannstrømmen fra utløpet. NVE ser dette som en negativ effekt av denne kraftstasjonsplasseringen.

Rørgata må i dette alternativet krysse elva oppstrøms kote 80, hvor elva deler seg i to. Det er tett skog i dette området, og NVE vurderer at kryssingen med nedgravd/-støpt rør vil bli godt skjermet av skogen. Nøyaktig krysningspunkt er et tema for en ev. detaljplanlegging.

Nytt alternativ 2 – sør for Herjeelva med utløp ved kote 25

Dette alternativet vil tilgodese hele den anadrome strekningen. Grunneier er negativ til dette alternativet grunnet støy fra kraftverket og negative virkninger for kulturlandskapskvaliteter i området. NVE vurderer alternativet fordelaktig for anadrom fisk, men redusert fallhøyde gir noe mindre produksjon enn nytt alternativ 1 og 3. Grunneier har uttrykt bekymring for støy fra kraftverket. NVE mener at støyen kan reduseres til et akseptabelt nivå ved å bygge kraftstasjonen med egnede materialer og lydfeller i utløp og ventilasjonsåpninger, jf. retningslinjer for utslipp av støy i boligområder utarbeidet av Statens forurensningstilsyn. Imidlertid kan opplevelsen av støy være individuell og oppleves som irriterende dersom grunneier er negativ til plasseringen. Under byggeperioden vil stasjonsplasseringen medføre betydelig trafikk. NVE ser på dette som problemer som kan løses mellom partene dersom det blir aktuelt å vurdere denne plasseringen ved en ev. konsesjon.

Nytt alternativ 3 – sør for Herjeelva med utløp ved kote 55

Dette alternativet vil tilgodese hele den anadrome strekningen. Plasseringen vil, etter søkers beregninger, gi et årlig produksjonstap på ca. 1,75 GWh, sammenlignet med omsøkt plassering. Det går vei opp til området. NVE vurderer det som positivt at anadrom strekning blir tilgodesett. Produksjonstapet er imidlertid forholdsvis stort med denne plasseringen, noe som må veies opp mot at det går lite anadrom fisk på strekningen.

Nytt alternativ 4 – sør for Herjeelva med utløp ved kote 10

I dette alternativet blir driftsvannet tilbakeført til om lag halvparten av den anadrome strekningen. På samme måte som i alternativ 1 vil dette være tilstrekkelig for at fisken kan vandre opp i elva som i dag, men ved lav vannføring kan fisk ha vanskelig for å vandre forbi kraftstasjonen, og kan bli stående i vannstrømmen fra utløpet. NVE ser dette som en negativ effekt av denne kraftstasjonsplasseringen.

Alternativet vil i liten grad komme i konflikt med kulturminner, og det finnes veiadkomst til området. En naturlig jordvoll mellom kraftstasjon og nærmeste våningshus vil virke som støydemper, i tillegg til tiltak på selve kraftstasjonen. I dette alternativet må rørgata krysse elva to ganger. Øverste kryssing er som i alternativ 1. Nederste kryssing ligger også i skogkledd område, men kan være noe mer synlig for innsyn grunnet nærhet til vei.

Vurdering av stasjonsalternativ

For alle 4 alternativer er det grei veiadkomst til kraftstasjonen. Ev. støy fra kraftstasjonen kan reduseres med bruk av tunge byggematerialer og lydfeller i utløp og ventilasjonsåpninger. Det må sørges for at kraftstasjon og rørgate ikke kommer i konflikt med kulturminner.

Søker har, etter samtale med en av grunneierne langs Herjeelva, opplyst at det er fisket lite anadrom fisk de siste 25 år og at det ikke foregår salg av fiskekort. NVE vurderer at det er akseptabelt å ha utløpet så langt nedstrøms som ca. ved kote 10 ved en ev. konsesjon og begrunner dette med at det er lite anadrom fisk på strekningen og fisken kan vandre opp elva til utløpet fra kraftverket og videre opp i perioder med høy vannføring, eventuelt også noe videre med tilstrekkelig minstevannføring. Dersom det skal være et krav at kraftstasjonen plasseres over anadrom strekning mener NVE at det går uforholdsmessig mye produksjon tapt i forhold til nytteverdien for anadrom fisk som måtte bruke strekningen. NVE er samlet av den oppfatning at kraftstasjonen ved en ev. konsesjon bør plasseres ca. ved kote 10, oppstrøms for der Herjeelva løper sammen igjen til ett elveløp, dvs. som i alternativ 1 og 4. Eksakt plassering må godkjennes gjennom en ev. detaljplan.

Inngrepsfrie arealer

Flere høringsparter viser til at regulering av Herjevatnet vil medføre en reduksjon i INON-areal sone 2. Møre og Romsdal fylke poengterer at dette området, i henhold til Fylkesdelplan for inngrepsfrie naturområder i Møre og Romsdal, bør gis særlig prioritet når det gjelder skjerming mot nye inngrep. Dersom reguleringen tas ut av planene, er reduksjonen i INON-areal noe mindre. NVE vurderer at reduksjonen av INON-areal sone 2 er en negativ konsekvens av tiltaket, men vurderer ikke bortfallet til å være så stort at vi har tillagt det særlig vekt.

Kirsti U. og Halvor Holm har i deres høringsuttalelse lagt vekt på at den uberørte naturen som inngrepet vil gå ut over vil svekke mulighetene for å kunne tilby turistopplevelser i området. I tillegg blir det pekt på at områdene blir brukt til beiteareal. Ut fra beskrivelsen antar NVE at dette dreier seg om konsekvenser hovedsakelig forbundet med overføring av Slemmeelva, noe som ikke lenger er aktuelt.

Andre forhold

Flere høringsparter uttaler at en regulering av Herjevatnet kan medføre at naust ved vannet kan bli ødelagt. Foreslått regulering ligger innenfor intervallet av naturlig variasjon i vannstanden slik at naustene etter NVEs oppfatning ikke blir berørt i vesentlig grad om tillatelse til regulering blir gitt.

Oppsummering

Regulering av Herjevatnet medfører bygging av betongterskel og andre tilknyttede tekniske inngrep og vannstandsvariasjoner som NVE vurderer som negative for det biologiske mangfoldet, landskapsverdien og friluftinteressene i området ved vannet. NVE mener at nytteverdien av regulering i form av økt kraftproduksjon er begrenset.

NVE mener at inntaket kan plasseres både på kote 350 og kote 373 uten at det gir store konflikter, så lenge det tas tilbørlige hensyn ved planleggingen av inntaket.

NVE mener at utløpet fra kraftstasjonen må ledes tilbake til Herjeelva av hensyn til strandlinjen og anadrom fisk. Av de foreslåtte alternativene for stasjonsplassering er nytt alternativ 1 – nord for Herjeelva med utløp ved kote 10 og nytt alternativ 4 – sør for Herjeelva med utløp ved kote 10 de

beste etter NVEs oppfatning. Nedre del av anadrom strekning blir delvis tilgodesett, samtidig med at produksjonstapet ikke blir uforholdsmessig stort. På bakgrunn av de uttalelser som er kommet inn er det NVEs forståelse at det er lite anadrom fisk på strekningen.

NVE vurderer bygging av Herje kraftverk med disse endringene til å være et miljømessig akseptabelt inngrep, dersom Herjevatnet ikke reguleres.

NVE har i sin vurdering lagt til grunn at det planlagte kraftverket kan være et bidrag til å styrke det lokale næringsgrunnlaget. I tillegg vil kraftverket gi økt produksjon i et område som har underskudd av kraft. Avbøtende tiltak som sesongtilpasset minstevannføring hele året og rask revevegetering av rørgatetrasé og andre midlertidige inngrepsteder vil redusere skadevirkningene for livsmiljøet i og langs utbyggingsstrekningen. Tilstrekkelig minstevannføring vil videre bidra til at elva kan beholde noe av sin verdi som landskapselement og for friluftsliv.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelser mener NVE at fordelene og nytten av tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser som blir berørt, slik at kravet i vannressursloven § 25 er tilfredsstillt. NVE gir på denne bakgrunn Rauma Energi AS tillatelse etter § 8 i vannressursloven til å bygge Herje kraftverk på de vilkår som følger vedlagt. Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

NVE mener at ulempen ved regulering av Herjevatnet er større enn fordelene i form av 1,7 GWh i produksjonsøkning. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt for denne delen av søknaden.

Det er også søkt om tillatelse etter energiloven til installasjon av elektriske høyspentanlegg og en kraftlinje eller kraftkabel på i underkant av 175 m for å knytte kraftverket til eksisterende 22 kV kraftnett. Søker er netteier i området og kapasiteten på linja er tilstrekkelig til å ta imot den nye krafta. Virkningen av linjetilknytting inngår i NVEs helhetsvurdering av prosjektet og er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Nødvendig høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs vurdering av minstevannføring:

Middelvannføring	m ³ /s	0,624
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,067
5-persentil sommer	m ³ /s	0,16
5-persentil vinter	m ³ /s	0,047
Største slukeevne	m ³ /s	1,5
Minste slukeevne	m ³ /s	0,075

Søker har foreslått slipp av minstevannføring på 75 l/s i perioden 1. mai til 30. september og ingen minstevannføring resten av året.

Av hensyn til stedefgen og anadrom fisk i elva, av hensyn til fossefall, oter og annet liv i og ved elva og av hensyn til rekreasjon og opplevelsesverdi av elva – både det å bruke elva til for eksempel fiske og bading og det å se og høre elva – mener NVE at det må slippes minstevannføring hele året. Etter en samlet vurdering er NVE av den oppfatning at det må slippes en minstevannføring på 160 l/s i sommerperioden (1/5 – 30/9) og 50 l/s i vinterperioden (1/10 – 30/4). I tillegg vil flomoverløp ved inntaket og lokaltilsiget fra restfeltet, beregnet til ca. 92 l/s, bidra til å avbøte for de negative konsekvensene.

Slipp av pålagt minstevannføring vil gi et produksjonstap på ca. 1,7 GWh pr. år. Kravet til slipp av minstevannføring vil, etter NVEs vurdering, ikke ha avgjørende betydning for økonomien i prosjektet.

Ved inntaksdammen skal det etableres måleanordning for registrering av minstevannføring. Dataene skal forelegges NVE på forespørsel. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen ivaretas gjennom godkjenning av detaljplanen.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Driften av kraftverket må være slik at kjøringen blir mest mulig jevn, og med myke overganger.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

For å unngå at anadrom fisk strander ved et uventet utfall av kraftstasjonen, kan det være et alternativ å installere en omløpsventil. NVE vurderer at det på bakgrunn av opplysninger om at det finnes lite anadrom fisk på strekningen, ikke er nødvendig å installere omløpsventil i kraftstasjonen. Dersom det viser seg at virkningene likevel blir større enn her antatt, kan det vurderes på nytt etter vannressursloven § 28.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Førde og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer i prosjektet, som utforming av inntaket, støydempning og miljøtilpasning av kraftstasjonen med mer, ligger under denne post.

Inntaket plasseres i intervallet ca. kote 373 – 350. Endelig valg av plassering av inntaket gjøres som en del av utarbeidelse av detaljplaner for tiltaket. Ved fastsettelse av plassering skal det tas hensyn til å minimere innsyn fra nærliggende hytter og synlighet i terrenget generelt.

I øvre del av rørtraseen vokser det noen enkeltstående gamle furutrær. Ved legging av rørgate må disse trærne i størst mulig grad tas vare på.

Rørgata skal graves ned på hele strekningen dersom NVE ikke godkjenner annet av miljømessige hensyn. Tekniske løsninger for kryssing av elva må finnes i samarbeid med NVEs regionskontor i Førde.

Kraftstasjonen skal plasseres som i alternativ 1 eller 4, ca. ved kote 10, oppstrøms for der Herjeelva løper sammen igjen til ett elveløp. Endelig valg av plassering av kraftstasjonen gjøres som en del av utarbeidelse av detaljplaner for tiltaket. Kraftstasjon og rørgate skal ikke komme i konflikt med kulturminner, deriblant rester av gamle kvernhus som er registrert ved alternativ 1 for plassering av kraftstasjon.

NVE forutsetter at anleggsvei langs rørgate er midlertidig, og at permanent adkomstvei til inntak koordineres med eksisterende og planlagte veier til hyttefelt.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak, utover pålegg om eventuelle hekkedasser for fossefall som tilligger fylkesmannen som forvalter dette vilkåret. Ev. pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Merknadene fra fylket kommer inn under dette vilkåret. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. også vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader

Forholdet til plan og bygningsloven

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det er søkt etter forurensningsloven om tillatelse til å gjennomføre tiltaket. Det må søkes fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til vegloven

Det må søkes om tillatelse til utvidet avkjørsel og ev. nærføring av kabel til Statens vegvesen.

Privatrettslige forhold

Vannforsyningen til Herje smoltanlegg er et forhold av privatrettslig karakter mellom Møre og Romsdal fylke, som driver anlegget, og Rauma Energi som har fallrettighetene i Herjeelva. Etter utbygging vil minstevannføringen sammen med beregnet tilsig fra restfeltet være høyere enn Herje smoltanleggs behov på 100 l/s. Det fremgår imidlertid av høringsuttalelsene at Herje smoltanlegg tidvis har problemer med kapasiteten på vannforsyningen i dag, og disse problemene vil være tilstede i tørre perioder også etter utbygging. Partene bør i fellesskap søke å finne en løsning for å sikre tilstrekkelig vannforsyning til Herje smoltanlegg etter utbyggingen av Herje kraftverk. Om dette skal

løses med slipp av høyere minstevannføring eller andre tiltak som nytt vanninntak for smoltanlegget nedstrøms kraftstasjonsutløpet, avgreining fra rørgata, grunnvannsforsyning eller annen løsning må avklares mellom partene.

Avtalen mellom Rauma Energi og Knut Herje som eier og driver Herje mikrokraftverk om delvis utnyttelse av fall og vann i Herjeelva er av privatrettslig karakter og tidsbegrenset. Videre drift av mikrokraftverket etter bygging av Herje kraftverk må avtales mellom partene.